

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 3-4 marca 2018 roku
na kierunku *zarządzanie*
prowadzonym
na Wydziale Nauk Społecznych
Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	10
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	21
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	22
Dobre praktyki	32
Zalecenia	33
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	38

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	40
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	43
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Dobre praktyki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

przewodnicząca: prof. dr hab. Danuta Strahl, ekspert PKA

członkowie:

1. dr hab. Wiesław Ciechomski - członek PKA
2. prof. dr hab. Anna Czubała - ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Dominik Postaremczak - ekspert PKA ds. pracodawców
4. Przemysław Ogórek – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna.

Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem Samooceny przedłożonym przez władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osoby niepełnosprawne oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim, a także Kołem Naukowym. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji Zespół dokonał przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół poinformował władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

1. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne, niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar: <i>nauk społecznych</i>	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina: <i>nauk ekonomicznych</i> ; dyscypliny naukowe: <i>nauki o zarządzaniu, ekonomia</i> dziedzina: <i>nauk prawnych</i> ; dyscyplina naukowa: <i>prawo</i>	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów; ECTS: 180	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	<i>Zarządzanie zasobami ludzkimi i polityka kadrowa;</i> <i>Rachunkowość i finanse w zarządzaniu;</i> <i>Zarządzanie organizacjami</i>	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	9	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	69	185
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2279	1215

2. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

3. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie jest w pełni zgodna zarówno z Misją uczelni, jak i Strategią Wydziału Nauk Społecznych, gdyż zakłada kształcenie menedżerów dla potrzeb biznesu i administracji oraz organizacji społecznych, co określono w Misji jako powinność Uczelni. Ponadto w koncepcji kierunku przewiduje się działania rozwijające wśród studentów kompetencje społeczne, w tym odpowiedzialność i działanie na rzecz interesu społecznego, jak i wprowadzanie do treści kształcenia wiedzy z zakresu demokracji i praw człowieka, co wypełnia zobowiązania ujęte w Misji następująco: „Uczelnia realizując swoją działalność edukacyjną dąży do wychowania studentów w duchu poszanowania praw człowieka, patriotyzmu, demokracji oraz odpowiedzialności za dobro społeczeństwa i państwa”. Strategia Wydziału Nauk Społecznych opracowana na lata 2016-2026 (przyjęta przez Radę Wydziału Nauk Społecznych w dniu 11 października 2016 roku) formułuje cele strategiczne krótko i średniookresowe w obszarach takich jak: badania naukowe, polityka kadrowa i doskonalenie procesu dydaktycznego, w tym w zakresie doskonalenia procesu dydaktycznego - oferowanie studiów zagranicznych w ramach programu Erasmus+, poprawa jakości kształcenia poprzez stały monitoring jakości prowadzonych zajęć, poszerzanie oferty zajęć w językach obcych, aktualizację programów studiów i ambitne plany pozyskiwania środków finansowych na badania naukowe. Wszystkie te cele realizuje koncepcja kształcenia kierunku zarządzanie. Mocno zaakcentowane jest w koncepcji kształcenia umiędzynarodowienie. Na kierunku studiują studenci zagraniczni, w tym na ogół z Ukrainy. Jest prowadzona wymiana zarówno kadry akademickiej, jak i studentów w ramach programu Erasmus+. Oferowane są zajęcia w języku angielskim. W perspektywie zakłada się rozszerzanie oferty zajęć w języku obcym, kontynuację współpracy z uczelniami zagranicznymi i realizację projektów badawczych jak i dalsze pozyskiwanie studentów zagranicznych. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wspiera realizację i doskonalenie procesu kształcenia zgodnie z polityką jakości. Koncepcja kształcenia realizuje również podstawowy cel strategiczny Wydziału, jakim jest współpraca z otoczeniem gospodarczym. Rada Patronacka dyskutuje nad programem studiów i organizacją praktyk, co w pełni potwierdziło spotkanie ZO z interesariuszami zewnętrznymi. Współpraca i kontakty z firmami regionu radomskiego koncentrują się również na budowaniu oferty specjalności. Uczelnia oferuje takie specjalności jak: Zarządzanie zasobami ludzkimi i polityka kadrowa, Rachunkowość i finanse w zarządzaniu, Zarządzanie organizacjami, , które uwzględniają potrzeby regionu. Koncepcja kształcenia opiera się na krajowych wzorcach dydaktycznych wyznaczonych standardami kształcenia, które obowiązywały do roku 2012, jak i tradycjami wypracowanymi w polskim szkolnictwie wyższym, ale również opiera się na wzorcach międzynarodowych jak: standardy ESG 2015 *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, PRISM Brain Mapping – badanie potencjału kadry menedżerskiej stosowane przez Center of Applied Neuroscience. W programie studiów uwzględnia się Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) i Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), Oceniając koncepcję kształcenia można zauważyć dość znaczne zorientowanie jej na wykorzystanie specjalistycznych pakietów komputerowych z rodziny ERP. Koncepcja kształcenia osadza

kierunek zarządzanie w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych jako profil ogólnoakademicki, ale od roku 2018 Uczelnia przygotowała program przejścia na praktyczny profil kształcenia. Opracowano efekty kształcenia, które przedstawiono ZO. Uczelnia pracuje nad szczegółowym programem studiów i organizacją praktyk zawodowych dla profilu praktycznego..

1.2

Plan badań naukowych na Wydziale Nauk Społecznych jest opracowywany na podstawie składanych przez pracowników wniosków o powołanie zespołu badawczego do realizacji projektu badawczego z podaniem jego kosztorysu i źródeł finansowania. Rada Wydziału podejmuje uchwały w sprawie powołania zespołów badawczych, a plan działalności naukowo-badawczej na dany rok akademicki zatwierdza Senat.

W badaniach naukowych aktywnie uczestniczą pracownicy ocenianego kierunku. Prowadzone przez nich badania w dziedzinie nauk ekonomicznych dotyczą ważnych dla realizacji efektów kształcenia problemów tj. innowacyjność i planowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, zarządzanie personelem, rola menedżera, modele biznesowe banków, finanse samorządu terytorialnego, finanse publiczne, zarządzanie kryzysowe w środowisku międzynarodowym. Wiele projektów badawczych jest kontynuowanych, co zwiększa wartość osiągniętych wyników. W większości prowadzonych badań aktywnie uczestniczą studenci, a także pracownicy i eksperci z zagranicy (np. w projektach „Finanse samorządu terytorialnego”, „Inteligencja emocjonalna w pracy coacha”) oraz pracownicy innych krajowych ośrodków naukowych (np. projekt „Finanse publiczne”).

Badania naukowe w dziedzinie nauk prawnych koncentrują się wokół zagadnień związanych z regulacjami prawnymi różnych form zrzeszania się rolników w celu ochrony ich interesów ekonomicznych oraz wdrażaniem zobowiązań międzynarodowych Polski w związku z członkostwem w UE (projekt realizowany z pracownikami Uniwersytetu Narodowego w Łucku).

Badania naukowe są finansowane ze środków własnych uczelni oraz pozyskanych od zlecających firm i z funduszy UE.

Wyniki badań naukowych pracownicy publikują głównie w Wydawnictwie Naukowym WSH w formie monografii, artykułów w Zeszytach Naukowych WSH i Rocznikach WSH oraz materiałów dydaktycznych. W dorobku naukowym pracowników są też artykuły publikowane w czasopiśmie *Ekonomika i Organizacji Przedsiębiorstwa*, Zeszytach Naukowych różnych uczelni krajowych, ukraińskich i słowackich oraz referaty wygłaszane na konferencjach krajowych i zagranicznych. Problematyka badawcza jest kompleksowa, gdyż mieści się w tych dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia, a więc zaspakaja potrzeby dydaktyczne procesu kształcenia. Z kolei różnorodność badań wynika zarówno z zakresu tematyki pojmowanych badań odnoszących się do różnych zagadnień ekonomicznych, w tym z zakresu zarządzania, jak i prawnych aspektów dotyczących działalności samorządowej oraz integrujących aspekty prawne i ekonomiczne, na przykład w ocenie możliwości zrzeszania się rolników. Różnorodność wynika też z odniesienia badań do prowadzonych specjalności, a więc z jednej strony z zarządzaniem organizacjami, kadrami, a z drugiej z zarządzaniem finansami. Badania naukowe znajdują swoje miejsce w procesie kształcenia poprzez przedmioty specjalizacyjne, jak również tematykę prac dyplomowych, czy też przenikanie wyników badań do treści kształcenia, co znajduje wyraz np. w zalecanej literaturze odwołującej się do publikacji kadry. Wpływ badań na koncepcję kształcenia jest widoczny poprzez ofertę specjalności, która z jednej strony uwzględnia oczekiwania pracodawców, a z drugiej opiera się na możliwościach specjalizacyjnych kadry.

1.3.

Efekty kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie* zostały przyjęte Uchwałą Senatu nr 17/75 Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu z dnia 27 października 2017 roku. Z załącznika nr 6/75 tej Uchwały wynika, że zostały one przyporządkowane do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, zaś Senat wskazał dziedziny i dyscypliny naukowe: dziedzina: nauki ekonomiczne, dyscypliny: nauki o zarządzaniu, ekonomia; dziedzina: nauki prawne; dyscyplina: prawo, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia.

Efekty kierunkowe dla studiów I stopnia wspólne dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku *zarządzanie* zostały sformułowane w sposób prawidłowy. Na studiach I stopnia zdefiniowano łącznie 55 efektów. Pomimo tej liczby zostały one sformułowane relatywnie szeroko, ale są adekwatne do poziomu i profilu kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia pogrupowano w trzy kategorie: w zakresie wiedzy – 23 efekty kształcenia; umiejętności – 21; kompetencji społecznych – 11. Przy opisie kierunkowych efektów kształcenia wykorzystano wszystkie efekty obszarowe z obszaru nauk społecznych. Każdy z efektów kierunkowych jest odniesiony do wskazanego efektu (efektów) obszarowego. Kierunkowe efekty kształcenia są spójne ze wskazanymi efektami obszarowymi, dla studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim. Zachowują istotę efektu obszarowego, odnosząc ją do zakresu wiedzy i metod badawczych dyscyplin naukowych wskazanych przez Senat.

W dokumentacji znajduje się odniesienie do charakterystyk I stopnia PRK-poziom 6 oraz charakterystyk II stopnia PRK-poziom 6. Kwestie te zostały formalnie uregulowane wspomnianą Uchwałą nr 6/75. Warto również nadmienić, że zmodyfikowane efekty kształcenia obowiązujące w związku z przechodzeniem na profil praktyczny zostały już przyjęte przez Senat Uczelni i otrzymały pozytywną opinię przedstawicieli studentów. Zespół oceniający zapozna się z tymi efektami i uznaje iż uwzględniają efekty umożliwiające osiągnięcie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Efekty kształcenia zostały tak sformułowane, aby odzwierciedlać cele kształcenia, takie jak uzyskanie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy, w dalszej edukacji oraz w działalności badawczej. Efekty z zakresu wiedzy eksponują identyfikację, diagnozę i rozwiązywanie problemów zarządczych, które pojawiają się w różnych sferach życia społeczno-gospodarczego. Z ich treści wynika, że absolwenci studiów powinni umieć zarządzać zasobami ludzkimi, materialnymi i finansowymi. Treść i sposób konstrukcji efektów kształcenia podporządkowano zarówno wymogom współczesnego rynku pracy, jak i przygotowaniu studentów do prowadzenia działalności badawczej, a także kontynuacji edukacji w ramach studiów magisterskich. Można ocenić, iż kierunkowe efekty kształcenia obejmują wystarczającą wiedzę i kształtowanie umiejętności przygotowujących do prowadzenia działalności badawczej w zakresie obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych i w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, a także, choć w ograniczonym zakresie nauk prawnych w dyscyplinie prawo.

W zbiorze przewidzianych do realizacji efektów kształcenia znajdują się również te, które są związane z realizacją praktyki zawodowej i opanowania języka obcego na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Efekty określone dla praktyki zawodowej są zharmonizowane z efektami kierunkowymi i akcentują wykorzystanie wiedzy w rozwiązywaniu problemów zarządczych w przedsiębiorstwie lub instytucji.

Kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny i powinny być zrozumiałe, zarówno dla studentów, jak i pracodawców. Przedmiotowe efekty kształcenia są zorientowane na zagadnienia szczegółowe zawierające się w zakresie wiedzy i umiejętności określonych w efektach kierunkowych. Do zdefiniowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinom i dyscyplinom nauki właściwym dla ocenianego kierunku studiów a także Polskiej Ramie Kwalifikacji .

Prawidłowa konstrukcja zarówno kierunkowych, jak i szczegółowych efektów kształcenia oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Wskazano odpowiedni zakres wiedzy na ogół podstawowej, a w niektórych zagadnieniach zaawansowanej, która ma być osiągnięta, określono umiejętności właściwe dla zakresu procesów zarządczych. Wskazanie form weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia w kartach przedmiotów zapewnia, iż występuje możliwość sprawdzenia stopnia realizacji efektów kształcenia przez studentów. Temu ostatniemu zadaniu sprzyja również uwzględnienie w kartach przedmiotów kryteriów szczegółowych oceny przedmiotowych efektów kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia w pełni wpisuje się w Misję Uczelni i realizuje cele strategiczne Wydziału Nauk Społecznych. Akcentowane jest w koncepcji umiędzynarodowienie procesu kształcenia, co realizowane jest poprzez program wymiany międzynarodowej Erasmus+, ofertę zajęć w języku obcym oraz znaczący udział studentów zagranicznych (na ogół z Ukrainy).

Badania naukowe prowadzone są w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu, ekonomia, prawo, do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia. Dotyczą takich problemów jak innowacyjność i planowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, zarządzanie personelem, rola menedżera, modele biznesowe banków, finanse samorządu terytorialnego, finanse publiczne, zarządzanie kryzysowe w środowisku międzynarodowym, formy zrzeszania się rolników. Badania naukowe mają wpływ na koncepcję kształcenia poprzez ofertę specjalności, a także tematykę prac dyplomowych.

Senat WSH przyporządkował kierunek *zarządzanie* na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim dla prowadzonych studiów stacjonarnych i niestacjonarnych do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych i wskazał dziedzinę nauk ekonomicznych, a w jej ramach dyscypliny: nauki o zarządzaniu, ekonomia, a także dziedzinę nauk prawnych i dyscyplinę prawo, do których odnoszą się efekty kształcenia. Opis efektów jest zrozumiały i umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia. Spójność kierunkowych efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek ten został przyporządkowany nie budzi wątpliwości. Właściwa konstrukcja zarówno kierunkowych, jak i szczegółowych efektów kształcenia i opis odnoszący się do odpowiednich zagadnień wiedzy i metod naukowych dyscypliny nauk o zarządzaniu, ekonomii i prawa oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Opis efektów jest zrozumiały i umożliwia ocenę stopnia ich osiągnięcia.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program kształcenia na studiach I stopnia na wizytowanym kierunku *zarządzanie* obejmuje 6 semestrów. Pierwsi absolwenci tego kierunku opuścili mury Uczelni w 2017 roku na studiach stacjonarnych i 2016 roku na studiach niestacjonarnych, zatem możliwa jest już ocena programu studiów po ukończeniu pełnego cyklu kształcenia przez pierwszych absolwentów kierunku.

W programie studiów kierunku *zarządzanie* wyodrębniono właściwe moduły studiów, rozumiane jako grupy przedmiotów. Obejmują one przedmioty: kształcenia ogólnego, podstawowe, kierunkowe i specjalnościowe. Struktura programu studiów jest prawidłowa i zapewnia nabycie solidnych podstaw wiedzy i umiejętności w zakresie studiowanego kierunku. W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat struktury programu studiów, przy czym wymieniona liczba godzin uwzględnia liczbę godzin zajęć dydaktycznych łącznie z pracą własną studenta.

Wyszczególnienie	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
	Liczba godzin	Struktura procentowa	Liczba godzin	Struktura procentowa
Przedmioty kształcenia ogólnego	377	8,3	377	8,4
Przedmioty podstawowe	725	16,0	725	16,1
Przedmioty kierunkowe	1725	38,1	1725	38,3
Przedmioty do wyboru (przedmioty specjalnościowe i z oferty Uczelni)	1555	34,3	1525	33,9
Praktyka zawodowa	150	3,3	150	3,3
Ogółem	4532	100,0	4502	100,0

Sekwencja realizacji poszczególnych grup przedmiotów jest prawidłowa. W pierwszych dwóch semestrach dominują przedmioty podstawowe (takie jak Ekonomia, Podstawy teorii organizacji i zarządzania, Podstawy prawoznawstwa, Metody i techniki zarządzania, Matematyka, Podstawy rachunkowości, Finanse). W kolejnych semestrach dominują przedmioty kierunkowe, których zadaniem jest wprowadzanie studentów w zagadnienia związane z poszczególnymi specjalnościami, co zgodnie z koncepcją rozwoju Uczelni ma ułatwić studentom świadomy wybór dalszej ścieżki kształcenia specjalistycznego. Przedmioty kierunkowe, oferowane głównie na drugim roku studiów, dają studentowi wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu zarządzania. Wśród tych przedmiotów znajdują się: Zachowania organizacyjne, Public Relations, Zarządzanie jakością, Zarządzanie projektami, Informatyka w zarządzaniu, Budowanie i zarządzanie zespołem, Marketing, Badania marketingowe, Rachunkowość finansowa, Finanse przedsiębiorstwa, Sprawozdawczość i analiza finansowa, Zarządzanie ryzykiem finansowym w przedsiębiorstwie i inne. Treści tych przedmiotów umożliwiają realizację tych efektów kształcenia, które zakładają osiągnięcie wiedzy z zakresu nauk o zarządzaniu, podstaw mikroekonomii, marketingu, a także umiejętności analitycznych związanych z badaniami marketingowymi.

W programie studiów uwzględniono również treści służące kreowaniu postaw przedsiębiorczych studentów, co zakładają efekty z zakresu umiejętności. Bardzo dobrym pomysłem było wprowadzenie przedmiotu „Przedsiębiorczość i wejście na rynek pracy”. Dużym zainteresowaniem studentów cieszy się także problematyka start-upów. W przypadku takich przedmiotów jak Technologie informacyjne, Informatyka w zarządzaniu, E-firma, przedmioty związane z rachunkowością studenci realizują treści programowe w laboratoriach komputerowych wykorzystując specjalistyczne oprogramowanie finansowo-księgowo oraz narzędzia ERP i CRM, co umożliwia realizację efektów akcentujących umiejętności analityczne.

Studenci dokonują na drugim roku wyboru specjalności, natomiast kształcenie specjalnościowe odbywa się na trzecim roku studiów.

Studenci kierunku *zarządzanie* realizują proces kształcenia w ramach specjalności. W roku akademickim 2017/2018 prowadzone są następujące specjalności:

1. Zarządzanie organizacjami (studia stacjonarne);
2. Zarządzanie zasobami ludzkimi i polityka kadrowa (studia niestacjonarne);
3. Rachunkowość i finanse w zarządzaniu (studia niestacjonarne);

Oferta specjalności jest bogatsza i zawiera również specjalności, które nie zostały uruchomione:

4. Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa;
5. E-bizes;
6. Zarządzanie portami lotniczymi;
7. Tourism management.

Moduł przedmiotów specjalnościowych dla każdej spośród 7 specjalności oferowanych w latach 2017-2020 zawiera po 3 przedmioty na semestrze V i VI, wycenione łącznie na 9 punktów ECTS w semestrze V i 15 punktów ECTS w semestrze VI. Jest to rozwiązanie prawidłowe. Trzeba jednak pamiętać, aby monitorować i okresowo modyfikować listę tych przedmiotów.

Przedmioty ujęte w programie kształcenia nie są nadmiernie rozproszone i część z nich ma wymiar nawet 60 godzin (na studiach stacjonarnych) i 30 na studiach niestacjonarnych. W toku studiów I stopnia student uzyskuje 180 punktów ECTS. Wymiar godzinowy kształcenia jest wystarczający do osiągnięcia założonych efektów kształcenia (2279 godzin na studiach stacjonarnych i 1215 na niestacjonarnych). Szczegółowe informacje (w semestralnym ujęciu) na temat liczby przedmiotów przewidzianych w programie studiów (51), liczby tzw. godzin kontaktowych, liczby osiąganych punktów ECTS i liczby zdawanych egzaminów zaprezentowano w poniższej tabeli. Warto zwrócić uwagę na bardzo dobre uporządkowanie przez Uczelnię realizowanych programów nauczania.

Liczba:	Wyszczególnienie	Semestr						Razem
		I	II	III	IV	V	VI	
1) Przedmiotów	Studia stacjonarne	12	11	8	9	5	6	51
	Studia niestacjonarne	12	11	8	9	5	6	51
2) Godzin zajęć	Studia stacjonarne	450	416	383	399	333	298	2279
	Studia niestacjonarne	246	212	196	187	177	197	1215
3) Punktów ECTS	Studia stacjonarne	30	30	30	30	30	30	180
	Studia niestacjonarne	30	30	30	30	30	30	180
4) Egzaminów	Studia stacjonarne	3	3	3	2	3	0	14
	Studia niestacjonarne	3	3	3	2	3	0	14

Na studiach stacjonarnych ponad połowa programu kształcenia powinna być realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Władze Wydziału Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu przestrzegają tej zasady, ponieważ liczba godzin wymagających bezpośredniego kontaktu wykładowców i studentów wynosi:

- 50,3% (2279/4532) na studiach stacjonarnych;
- 27,0% (1215/4502) na studiach niestacjonarnych.

W przypadku punktów ECTS udział tzw. zajęć kontaktowych wynosi odpowiednio 96/180 i 57/180, czyli 53,3% na studiach stacjonarnych i 31,7% na studiach niestacjonarnych ogółu punktów ECTS. Kluczowe parametry ilościowe obrazujące proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów zamieszczono w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Studia	
	stacjonarne	niestacjonarne
Łączna liczba punktów ECTS z tzw. zajęć kontaktowych	96	57
Łączna liczba punktów ECTS z zajęć o charakterze praktycznym	109	109
Łączna liczba punktów ECTS z zakresu nauk podstawowych	29	29
Łączna liczba punktów ECTS z zajęć ogólnouczelnianych	8	8
Łączna liczba punktów ECTS z języka obcego	12	12
Łączna liczba punktów ECTS z wychowania fizycznego	0	0
Łączna liczba punktów ECTS z seminarium licencjackiego	10	10
Procentowy udział godzin tzw. zajęć aktywnych (seminaria, ćwiczenia, warsztaty, konwersatoria, lektoraty) w programie kształcenia	52,3	49,4
Całkowita liczba punktów ECTS	180	180

Z informacji zawartych w tabeli nr 3 stanowiącej załącznik do Raportu Samooceny wynika, że liczba 39 punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanym z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauk ekonomicznych służącym zdobywaniu przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych jest relatywnie niewielka. Analiza dorobku naukowego kadry a także wykaz tematów prowadzonych badań naukowych wskazywał, iż Uczelnia nie wykazała jednak wszystkich modułów, które są wyraźnie powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi, a którym przypisano (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) około 40 % ogółu p. ECTS. Są to przykładowo takie moduły jak: Trening personalny, Komunikacja społeczna, negocjacje i mediacje Podstawy teorii organizacji i zarządzania, Ochrona własności intelektualnej, Metody i techniki zarządzania, Finanse, Zarządzanie jakością, Zasoby ludzkie w organizacjach, Seminarium licencjackie, Zarządzanie organizacją, Prawo międzynarodowe, Coaching i przywództwo, marketing personalny, Systemy motywowania w organizacjach i inne. W treściach tych przedmiotów zakłada się opis stanu badań naukowych na wybranym obszarze oraz zapoznanie studentów z badaniami prowadzonymi na Wydziale. Intencją Uczelni jest także prezentowanie metod stosowanych w tych badaniach i przygotowanie studentów do udziału lub zaprojektowania własnych badań, które mogą być realizowane w pracy dyplomowej. Podczas zajęć seminaryjnych studenci zapoznawani są z podstawami metodologicznymi prowadzenia badań naukowych, jak też i zasad edytorskich potrzebnych przy pisaniu pracy dyplomowej, a na przedmiocie *Ochrona wartości intelektualnej* z zasadami ochrony wartości intelektualnej. Przydatną metodą kształcenia w tym zakresie są prezentacje, metoda referatu i dyskusji problemowych. Moduły związane z badaniami naukowymi zapewniają przekazywanie studentom aktualnej wiedzy i praktyki badawczej weryfikowanej przez kadrę poprzez własne publikacje i wystąpienia konferencyjne. Zważywszy, iż uczelnia przechodzi na praktyczny profil kształcenia, udział w programie studiów modułów związanych z badaniami naukowymi można uznać, za spełniający swoją rolę w przygotowaniu studentów do prac badawczych.

Warto w tym miejscu nadmienić, że nowe plany studiów i programy kształcenia na profilu praktycznym zostały zaaprobowane Uchwałą Senatu nr 17/75 Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu z dnia 27 października 2017 roku Plan ten uwzględnia odpowiednie dla profilu praktycznego formy zajęć np. warsztaty .

Na poziomie przedmiotów określony jest łączny nakład pracy studenta. Wyodrębnione są podstawowe, wystandaryzowane w sylabusach elementy nakładu pracy studenta. W przypadkach części przedmiotów występują dodatkowe elementy pracy studenta, np. przygotowanie prezentacji, przygotowanie projektu, przygotowanie do kolokwium z ćwiczeń audytoryjnych, przygotowanie do egzaminu, zaliczenia, co powoduje, że nakład pracy jest dobrze dostosowany do stosowanych metod dydaktycznych i formy przedmiotu. Analiza programu studiów kierunku zarządzanie i poszczególnych przedmiotów z uwagi na proporcje między pracą indywidualną studenta, a godzinami kontaktowymi pozwala uznać, że jest

możliwa realizacja treści kształcenia, przy poniesieniu przez studentów nakładu pracy mierzonego liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do programu studiów na ocenianym kierunku oraz do poszczególnych modułów kształcenia .

Jeśli chodzi o przedmioty do wyboru to ich udział przekracza wymagane 30% zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych - 67/180 punktów ECTS. Student wybiera nie tylko przedmioty specjalnościowe, seminarium dyplomowe, język obcy, praktykę zawodową, ale również obowiązkowo wybiera przedmiot z oferty Uczelni, który jest realizowany na innym kierunku studiów. Z kolei w ramach wykładów do wyboru prowadzonych w języku angielskim studenci mają do dyspozycji 9 następujących przedmiotów:

1. Psychology in the management of international organizations
2. Social aspects of Integration Process in Europe
3. Telecommunications and promotion in the modern World
4. Regional Policy in the European Union
5. Corporate Social Responsibility in the European Union
6. Global Financial Markets
7. International Relations in current World
8. International Business Administration
9. Cyber threats and security of Informatic Systems

Trafność doboru i zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz udział liczby godzin przypisanych poszczególnym formom dydaktycznym nie budzą zastrzeżeń. Przeważają formy aktywne zajęć, umożliwiające dyskusje. Aktywne formy prowadzenia zajęć (seminaria, ćwiczenia, warsztaty, konwersatoria, lektoraty) stanowią 52,3% zajęć na studiach stacjonarnych i 49,4% na studiach niestacjonarnych. Na wykłady przypada około 37% zajęć, na ćwiczenia 23% oraz na konwersatoria 19%, co odpowiada charakterowi zajęć profilu ogólnoakademickiego. Są to wskaźniki na satysfakcjonującym poziomie, tym bardziej, że kształcenie prowadzone jest na profilu ogólnoakademickim. Szczegółowe informacje na ten temat ilustruje tabela.

Wyszczególnienie	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
	Liczba godzin	Struktura procentowa	Liczba godzin	Struktura procentowa
Wykłady	838	36,8	416	34,2
Ćwiczenia	526	23,1	260	21,4
Lektoraty	165	7,2	120	9,9
Konwersatoria	440	19,3	188	15,5
Seminaria	60	2,6	32	2,6
Konsultacje	102	4,5	51	4,2
Egzaminy	28	1,2	28	2,3
Praktyki zawodowe	120	5,3	120	9,9
Razem	2279	100,0	1215	100,0

Liczebność grup ćwiczeniowych i wykładowych jest prawidłowa, natomiast niektórych grup seminaryjnych zbyt wysoka (19 osób). Harmonogram zajęć zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych przestrzega na ogół zasad higieny kształcenia. Harmonogram zajęć dydaktycznych oraz zjazdów dla studentów studiów niestacjonarnych udostępniany jest około miesiąca przed rozpoczęciem semestru. Rozkład i harmonogram zajęć dydaktycznych jest w pełni dostosowany do potrzeb studentów studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Zajęcia dydaktyczne prowadzone na kierunku *zarządzanie* nie są nadmiernie komasowane. Generalnie obowiązuje zasada, że bloki zajęć są maksymalnie 3 lub 4 godzinne, choć w nielicznych przypadkach (np. z przedmiotu Socjologia na studiach stacjonarnych) zdarzały się bloki 6-godzinne.

Studenci odbywają praktyki zawodowe w wymiarze 120 godz. (6 punktów ECTS), co może mieć miejsce w trakcie roku akademickiego (VI semestr) pod warunkiem, że ich realizacja nie koliduje z innymi zajęciami dydaktycznymi. Alternatywnym okresem odbycia praktyk jest okres wakacyjny. Wydział podchodzi elastycznie do sposobu wyboru miejsca praktyki przez studenta, który może znaleźć miejsce praktyki samemu lub skorzystać z bogatej oferty Uczelni oferującej zakłady pracy, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy w przedmiocie prowadzenia praktyk studenckich (67 umów), umowy o współpracy (ponad 300), umowy o patronat. Liczba oferowanych miejsc na praktyki zawodowe umożliwia odbycie praktyk wszystkim studentom. Miejsca, w których odbywają się praktyki w pełni umożliwiają realizację programu praktyki kierunku *zarządzanie*. Porozumienie w sprawie organizacji praktyk obejmuje zapisy dotyczące czasu trwania praktyk (120h); zapewnienia odpowiednich stanowisk pracy zgodnych z programem praktyki; umożliwienia Kierownikowi Praktyk kontroli przebiegu praktyki. Niewątpliwie przejście na co najmniej trzymiesięczne (zamiast dotychczasowych trzytygodniowych) praktyki zawodowe realizowane w związku ze zmianą profilu kształcenia oznacza kolejne wyzwania organizacyjne dla władz Wydziału i Uczelni.

Treści programowe ujęte zostały w sylabusach przygotowanych dla wszystkich 51 przedmiotów programu kształcenia ocenianego kierunku studiów. Treści programowe zostały ujęte odrębnie dla wykładów i ćwiczeń. Zakres szczegółowości treści programowych jest właściwy. Są one spójne z nazwami przedmiotów i ich celami. Treści kształcenia są także powiązane z przedmiotowymi, a także z kierunkowymi efektami kształcenia, o czym już wspomniano. Proces kształcenia języków obcych jest systematycznie doskonalony. Polega to na organizacji dodatkowych kursów z języka angielskiego, pozwalających na czynne uczestnictwo w programach wymiany międzynarodowej oraz na możliwości korzystania z oferty wykładów realizowanych w języku obcym.

Treści kształcenia mają charakter kompleksowy gdyż umożliwiają realizację wszystkich efektów kształcenia odnosząc się do wszystkich wskazanych dyscyplin naukowych. Kompleksowość tą ilustruje jednocześnie charakter modułów zorientowanych z jednej strony na kształcenie umiejętności na przykład w zakresie współczesnych technik informatycznych wspomagających procesy zarządcze a z drugiej strony na treści humanistyczne jak i metodologiczne. Z kolei różnorodność treści podkreślana jest poprzez sprofilowanie na specjalności a dotyczące z jednej strony aspektów marketingowych a z drugiej zarządzania personelem i wreszcie zarządzania finansami czy też treści z zakresu z jednej strony ekonomii a z drugiej prawa lub metod statystycznych i badań marketingowych. Treści programowe obejmują także naukę języka obcego. Zakłada się osiągnięcie komunikowania się na poziomie na poziomie B2. Studenci mają do dyspozycji lektoraty z trzech języków obcych (angielski, niemiecki, rosyjski) dostosowane do specyfiki kierunku. Ponadto WSH jest ośrodkiem certyfikacyjnym Londyńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej (certyfikat językowy LCCI IQ) oraz ETS (certyfikaty językowe TOEIC i TOEFL).

Podczas zajęć wykorzystywane są różne metody kształcenia, w tym gry decyzyjne, symulacje, dyskusja problemowa, projekt, metoda inscenizacji, studia przypadków. Służą one mobilizacji studentów do aktywnego udziału w zajęciach, wspomagają osiąganie założonych efektów kształcenia i przygotowują do prowadzenia badań. W procesie kształcenia szczególny nacisk położony jest nie tylko na przekazywanie wiedzy, ale również na kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych, czego doskonałym przykładem są ćwiczenia z przedmiotu „Zachowania organizacyjne”.

Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu zapewnia możliwość elastycznego dostosowania metod kształcenia do preferencji i indywidualnych potrzeb studentów. Kwestie indywidualnych ścieżek studiów w tym uwzględniających indywidualną organizację zajęć precyzuje Regulamin studiów. Uczelnia jest także otwarta na potrzeby studentów niepełnosprawnych, (poprzez dostosowanie tempa pracy w grupie, przygotowanie odpowiednich materiałów dydaktycznych),

choć ich liczba na ocenianym kierunku *zarządzanie* jest niewielka i wynosi 2. Nauczyciele akademicy w ostatnim roku zostali przeszkoleni z możliwości dostosowywania metod nauczania oraz weryfikacji efektów kształcenia do studentów z niepełnosprawnościami. Na ocenianym kierunku studiów metody kształcenia na odległość nie są wykorzystywane.

Pozytywnie ocenia się również wsparcie, jakie jest udzielane studentom ze strony nauczycieli akademickich w procesie uczenia się. Studenci podkreślali przydatność zajęć dla ich rozwoju zawodowego. Zaznaczyli, iż podczas pierwszych zajęć dydaktycznych nauczyciele akademicy przedstawiają studentom efekty kształcenia zawarte w karcie przedmiotu jak również wyjaśniają zagadnienia na podstawie przykładów z własnego doświadczenia zawodowego. Studenci podczas spotkania z ZO poinformowali, że są motywowani przez nauczycieli akademickich do systematycznej pracy poza zajęciami dydaktycznymi poprzez różnego rodzaju zadania zadawane do samodzielnego rozwiązania w domu. Kadra akademicka jest bardzo zaangażowana w proces dydaktyczny i zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, co potwierdziło spotkanie ZO z kadrą kierunku. Ze spotkania Zespołu Oceniającego z kadrą naukowo-dydaktyczną, podczas którego obecnych było 23 wykładowców, wyłania się bardzo pozytywny obraz ich zaangażowania w sprawy Wydziału i Uczelni, w tym jej przyszłość, relacje ze studentami i absolwentami. W przypadku tych ostatnich pomysłem wartym kontynuacji i naśladowania przez inne uczelnie są comiesięczne spotkania, w każdą pierwszą środę miesiąca, z absolwentami.

Wsparcie studentów polega nie tylko na dostępności kadry akademickiej podczas dyżurów i konsultacji, ale także na inicjowaniu i rozwijaniu zainteresowań studentów poprzez działalność 10 uczelnianych kół naukowych. W przypadku kierunku *zarządzanie* szczególnie aktywne jest Koło Młodych Menedżerów.

2.2.

Metody weryfikacji efektów kształcenia są dobrze określone w kartach przedmiotów. W Uczelni obowiązuje jeden wzór „Karty opisu przedmiotu”, zatwierdzony przez Senat WSH (Uchwała Senatu WSH z dnia 17 czerwca 2011 w sprawie zmiany wytycznych dotyczących planów studiów i programów nauczania kierunków studiów realizowanych w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu w formie stacjonarnej i niestacjonarnej). Karty opisu przedmiotów precyzyjnie określają metody weryfikacji. Należą do nich:

- obserwacja i ocena wykonania zadania praktycznego;
- zadanie zespołowe z indywidualną kontrolą osiągnięć;
- zadanie praktyczne lub projektowe;
- kontrola i ocena przebiegu praktyk;
- prezentacja;
- praca pisemna z obroną;
- praca pisemna;
- ustny sprawdzian wiedzy;
- test wiedzy.

Dla każdego przedmiotu określono sposób weryfikacji efektów kształcenia za pomocą wymienionych metod wskazując, który efekt przedmiotowy jest weryfikowany przez daną metodę. Metody weryfikacji są dobrze dobrane, biorąc pod uwagę specyfikę weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Metody weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia mogą być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami na przykład poprzez: wydłużenie czasu trwania egzaminu, zmianę formy egzaminu z pisemnej na ustną lub odwrotnie czy pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej podczas egzaminu.

Oceną skuteczności osiągania przez studentów efektów kształcenia zajmuje się Wydziałowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Domeną jej działania jest wdrażanie procedur i zasad sprawdzania i walidacji stopnia osiągania efektów kształcenia na

poszczególnych etapach procesu kształcenia. Zasadnicza weryfikacja efektów kształcenia odbywa się na poziomie modułów kształcenia poprzez prace etapowe, takie jak egzaminy pisemne i ustne, czy projekty.

System Weryfikacji Efektów Kształcenia został wprowadzony Zarządzeniem Rektora WSH z dnia 15 marca 2013 r. (ze zmianami z dn. 17 października 2017r.). System ten składa się z dwóch podsystemów:

1. procedura weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia:
 - ocena prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych;
 - weryfikacja efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk;
 - weryfikacja finalnych efektów kształcenia w wyniku procesu dyplomowania.
2. procedura monitorowania efektów kształcenia:
 - udział interesariuszy w procesie określania i walidacji osiągnięcia efektów kształcenia;
 - publiczna dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji.

Przyjęte rozwiązania posiadają systemowy i użyteczny charakter.

Prawidłowość przebiegu procesu weryfikacji efektów kształcenia została potwierdzona w wyniku przeglądu prac etapowych: zaliczeniowych i egzaminacyjnych opisanych w załączniku nr 3. Analizowane przez ZO PKA prace mają różne formy, poruszają przekrojową tematykę z danego przedmiotu. Prace są na ogół właściwie opisywane przez prowadzących, ze wskazaniem popełnionych błędów. Ich poziom merytoryczny, podobnie jak oceny są zróżnicowane, generalnie odpowiadają one poziomowi pracy. Prace pozwalają na weryfikację przedmiotowych efektów kształcenia. Dokumentacja przedmiotu jest składana po zakończeniu kształcenia, w prawidłowo opisanej teczce, w Bibliotece i podlega dalszej archiwizacji. Sposób archiwizowania prac przejściowych jest prawidłowy - prace zaliczeniowe i egzaminacyjne z danego cyklu kształcenia są należycie przechowywane.

Z przeprowadzonych rozmów z kadrami i studentami wynika, iż na pierwszych zajęciach dydaktycznych nauczyciele akademicy ustalają razem ze studentami szczegóły systemu oceniania osiąganych przez nich efektów kształcenia jak również harmonogram sesji egzaminacyjnej ustalany jest w porozumieniu ze studentami. Nauczyciele akademicy przedstawiają system oceny i wyjaśniają studentowi, jeżeli wyrazi taką potrzebę, szczegóły jego oceny. Informacje o otrzymanych ocenach studenci uzyskują w wirtualnym dziekanacie niezwłocznie po egzaminie. Nauczyciele akademicy przeciwdziałają i nie tolerują zachowań nieetycznych. W przypadku stwierdzenia nierzetelnych zachowań, student kierowany jest na powtarzanie przedmiotu.

W przypadku praktyk walidacja stopnia osiągnięcia efektów kształcenia polega na weryfikacji zakładanych celów i przewidywanych do realizacji zadań - zawartych w instrukcjach praktyk właściwych dla kierunku *zarządzanie*. Zasady zaliczania praktyk zawodowych są przedstawiane studentom podczas spotkania z osobą odpowiedzialną za praktyki zawodowe podczas trwania pierwszego roku studiów. Zasady i dokumenty potrzebne do zaliczenia praktyk zawodowych student może odnaleźć na stronie internetowej jednostki oraz w dziekanacie. Przy ocenie uwzględniane są opinie zakładowych opiekunów praktyk zapisywane w dziennikach praktyk. Kierownik Działu Współpracy z Zagranicą i Praktyk Studenckich sprawuje nadzór nad realizacją przebiegu praktyk, rozstrzyga sprawy związane z tokiem praktyk, prowadzi dokumentację praktyk. Istnieją istotne różnice jakościowe w sposobie prowadzenia i wypełniania dzienników praktyk. Część studentów opisuje w sposób szczegółowy zarówno profil działalności firmy, jak i specyfikę funkcjonowania poszczególnych działów, zakresu zadań wykonywanych na poszczególnych stanowiskach pracy. W przypadku innych opisy są bardzo ogólnikowe np. „Zapoznanie się z zamówieniami towarów przez firmę”. Z uwagi na przejście na profil praktyczny warto opracować standardy sprawozdania z praktyk zawodowych. Warunkiem zaliczenia praktyki jest realizacja zakładanych efektów kształcenia, wynikających z ramowego programu praktyk. Brak

zaliczenia praktyki traktowany jest na równi z brakiem zaliczenia przedmiotu. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan Wydziału na podstawie dokumentacji odzwierciedlającej przebieg praktyki, zweryfikowanej przez kierownika Działu Współpracy z Zagranicą i Praktyk Studenckich. Przyjęte rozwiązania są prawidłowe.

Bardzo ważnym etapem w ocenie skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia jest weryfikacja finalnych efektów kształcenia nabywanych w wyniku procesu dyplomowania. Skuteczność wdrożonych na Wydziale Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu procedur i metod weryfikacji procesu dyplomowania ocenia się pozytywnie. Uczelnia sprawdza samodzielność napisania każdej pracy dyplomowej. Wykorzystuje przy tym mało znany system antyplagiacyjny „Genuino.pl”. Tematy prac prawidłowo lokują się w kanonie kierunku *zarządzanie*. Znaczna ich część dotyczy zarządzania zasobami ludzkimi oraz zarządzania małym i średnim przedsiębiorstwem. Analizując tematy wszystkich 71 prac licencjackich obronionych w latach 2016-2017 Zespół Oceniający PKA stwierdził, że każda z nich prawidłowo lokuje się w kanonie kierunku studiów *zarządzanie*.

System oceny osiągnięć efektów kształcenia jest transparentny i zapewnia rzetelność prowadzenia walidacji. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów w tym zakresie, w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami dziekańskimi, jak i w postaci anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. Bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny nie budzą zastrzeżeń. Służą temu między innymi archiwizacja prac zapewniająca dostęp każdemu studentowi do własnej pracy, ogłaszanie wymagań na początku zajęć z poszczególnych modułów, standaryzacja wymagań.

Projektowaniem i monitorowaniem efektów i programu kształcenia na kierunku *zarządzanie*, zajmuje się Komisja Programowa Obszaru Nauk Społecznych. W procesie monitorowania efektów kształcenia ocenie podlegają również wyniki nauczania studentów z poszczególnych przedmiotów. Na zakończenie każdego semestru analizie poddawane są oceny uzyskiwane przez studentów oraz dokumentacja przedmiotu prowadzona przez wykładowców, a w szczególności to w jakim stopniu zostały przez studenta osiągnięte efekty kształcenia oraz czy konieczna jest modyfikacja treści kształcenia w ramach danego przedmiotu.

Przydatność osiągniętych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów potwierdzają badania losów absolwentów. Uczelnia prowadzi monitoring ich zawodowych losów od 6 lat. Badania ankietowe, z wykorzystaniem ankiety internetowej, przeprowadzane są 3 miesiące, 3 lata i 10 lat po zakończeniu studiów. Wyniki badań odnoszące się do absolwentów kierunku *zarządzanie* realizowane są na bardzo małych próbach, i choć ich reprezentatywność jest niewielka to wyniki służą budowaniu programu studiów. Podczas pobytu w WSH Zespół Wizytujący PKA miał możliwość zapoznania się z wynikami tych badań.

Wysoko należy ocenić aktywność naukową studentów co stanowi podstawę oceny zewnętrznej realizacji efektów kształcenia związanych z udziałem studentów w pracach badawczych. Podczas wizytacji udostępniono Zespołowi Oceniającemu PKA wykazy:

- 7 wystąpień studentów kierunku *zarządzanie* (w latach 2015-2017) na konferencjach naukowych;
- 6 publikacji naukowych studentów (w latach 2017-2018);
- 8 projektów badawczych (realizowanych w latach 2015-2017), w których partycypowali studenci ocenianego kierunku studiów (w sumie 20 studentów).

Ponadto studenci stacjonarni kierunku *zarządzanie*, jak wspomniano w 2.1. aktywnie włączają się w prace Koła Młodych Informatyków, Koła Badań Społecznych i Koła Młodych Menedżerów.

Informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia są powszechnie dostępne, nie tylko w kartach przedmiotów i w Regulaminie studiów, ale przekazywane są przez prowadzących na początku semestru.

2.3.

Zasady rekrutacji na oceniany kierunek studiów *zarządzanie* zostały określone w dwóch dokumentach. Pierwszym z nich jest Statut Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu z dnia 22 kwietnia 2015 roku, natomiast drugim Uchwała nr 1/70 Senatu WSH z dnia 18 marca 2016 roku w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu na rok akademicki 2017/2018. Nabór na studia odbywa się bez egzaminu wstępnego. O przyjęcie na studia może ubiegać się osoba posiadająca świadectwo dojrzałości. Ponadto za równoważne świadectwu dojrzałości wydawanemu w Polsce uznaje się dyplom IB (International Baccalaureate) wydany przez International Baccalaureate Organization z siedzibą w Genewie.

Kandydaci na studia są rekrutowani według kolejności zgłoszeń, co jest typowym rozwiązaniem, które stosują w przypadku studiów licencjackich uczelnie niepubliczne. Otwarty nabór sprawia jednak, że poziom odsiewu jest bardzo wysoki. Liczba studentów stacjonarnych którzy ukończyli cykl kształcenia w 2017 roku wyniosła 10 przy 26 przyjętych 10/26, natomiast w grupie niestacjonarnej 38/49 i 23/63 w roku 2016. Dane te potwierdzają, że podczas studiów (szczególnie w trakcie I semestru) dokonuje się znacząca selekcja studentów, którzy mają zbyt duże braki ze szkoły średniej lub nie posiadają predyspozycji do studiowania na kierunku *zarządzanie*.

Zasady rekrutacji w danym roku akademickim podawane są do publicznej wiadomości nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Kandydaci na studia zobligowani są do złożenia kompletu dokumentów do 30 września. Wszelkie informacje związane z rekrutacją na studia, w szczególności oferta edukacyjna, wymagane dokumenty, sposób zatwierdzania dokumentacji potwierdzającej wcześniejszą edukację odbywaną poza granicami Polski, opłaty rekrutacyjne i za studia są powszechnie dostępne na stronie internetowej Uczelni. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora.

Warto również podkreślić, że Uczelnia prowadzi także rekrutację studentów z zagranicy, głównie z Ukrainy. W Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu studiuje ogółem 160 Ukraińców na całkowitą liczbę około 1800 studentów, w tym 55 na studiach stacjonarnych na ocenianym kierunku *zarządzanie*. Na tym kierunku na studiach niestacjonarnych, na którym obecnie kształcą się 185 studentów, nie ma obcokrajowców. Zupełnie inaczej przedstawia się ta kwestia na studiach stacjonarnych. W świetle danych, z których wynika, że 55/69 liczby studentów stacjonarnych stanowi młodzież akademicka pochodząca z Ukrainy, bardzo ważne jest poszerzanie współpracy z ukraińskimi szkołami średnimi i uczelniami. Ponadto istotne jest dbanie o odpowiedni wymiar i poziom merytoryczny zajęć wyrównawczych z języka polskiego dla tych studentów. Uczelnia realizuje te powinności w sposób prawidłowy. Zaniechanie tych działań mogłoby oznaczać problemy z utrzymaniem kierunku na studiach stacjonarnych.

Kwestie uznawalności efektów uczenia się reguluje również w sposób kompleksowy Uchwała nr 22 z dnia 11 października 2016 roku Rady Wydziału Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu. W załączniku nr 44 do protokołu z posiedzenia Rady Wydziału znajduje się szczegółowy opis procedury uznawalności efektów kształcenia zdobytych w systemach pozaformalnych i nieformalnych. W dokumencie tym wymieniono:

- organy prowadzące postępowanie uznawalności efektów kształcenia (Wydziałowa Komisja ds. Uznawalności Efektów Uczenia się powoływana przez Radę Wydziału, będąca ciałem doradczym dla Dziekana);

- tryb postępowania w sprawie uznawalności efektów kształcenia (złożenie wniosku przez Wnioskodawcę, załącza do wniosku dokumenty, terminy rozpoznawania wniosków, zasady przeprowadzania egzaminu z przedmiotu, o którego zaliczenie ubiega się Wnioskodawca)
- tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań (do Uczelnianej Komisji Odwoławczej ds. Uznawalności Efektów Uczenia się;
- skutki uznawalności efektów uczenia się.

Drugim dokumentem, w którym scharakteryzowano zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym, jest Regulamin uznawalności efektów uczenia się w Wyższej Szkole Handlowej zdobywanych w systemach pozaformalnych i nieformalnych, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały Senatu nr 3/65 z dnia 20 marca 2015 r. Rozwiązania zawarte w opisanej Uchwale nr 22 są zgodne z dokumentem nadrzędnym, jakim jest Regulamin studiów.

Zgodnie z wzmiankowanymi regulacjami ostateczne decyzje w sprawach potwierdzenia efektów uczenia się generalnie podejmuje Dziekan po zapoznaniu się z opinią Wydziałowej Komisji ds. Uznawalności Efektów Uczenia się. Ponadto Uczelnia uznaje efekty i okresy kształcenia oraz kwalifikacje uzyskane w innych uczelniach z uwzględnieniem systemu ECTS. Kwestie te określa Regulamin Studiów a decyzje w tym zakresie podejmuje Dziekan. Na ocenianym kierunku studiów nie było dotychczas potrzeby zastosowania procedur uznawania efektów kształcenia nabywanych poza systemem studiów, ponieważ nie było takiego wniosku ze strony osób zainteresowanych.

Zasady zaliczania poszczególnych etapów studiów określone są w Regulaminie studiów. Zapisy te są precyzyjne - podają między innymi dokładnie zasady rejestracji na kolejne semestry. Właściwie określone są zasady przeniesień osiągnięć studenta w ramach Uczelni, spoza Uczelni, w ramach różnych kierunków, itp. Można uznać, że zasady dotyczące zaliczania i przenoszenia osiągnięć studenta, skreślenia z listy studentów i wznawiania studiów zostały zdefiniowane w sposób wyczerpujący.

Program kształcenia na ocenianym kierunku *zarządzanie* zakłada obowiązek przygotowania i obrony pracy dyplomowej podczas egzaminu dyplomowego. Zasady dyplomowania zawarte są w:

- 1) Regulaminie studiów WSH (rozdział 5 „Ukończenie studiów i praca dyplomowa”, § od 50 do 62);
- 2) Zarządzeniu nr 56 Rektora WSH z dnia 20 września 2011 r. na temat sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych;
- 3) Uchwale nr 4/73 Senatu z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia zmienionych standardów przygotowywania prac dyplomowych.

„Standardy pisania prac dyplomowych” określają wymogi regulaminowe, warsztatowe i formalno-techniczne. Wymogi merytoryczne stawiane pracom dyplomowym są właściwe. Proces dyplomowania uwzględnia uczestnictwo studentów w seminariach dyplomowych, które przygotowują do samodzielnego opracowania pracy. Weryfikacja efektów kształcenia dla prac dyplomowych odbywa się w dwóch etapach: na seminarium dyplomowym oraz w trakcie kontroli programem antyplagiatowym „Genuino.pl”. Podczas seminarium dyplomowego studenci mają możliwość nabywania umiejętności badawczych, formułowania problemów badawczych, hipotez oraz doboru metod, technik i narzędzi badawczych. Ponadto w celu doskonalenia tych umiejętności organizowane są „Warsztaty metodologiczne z zakresu kompetencji badawczych”.

Zaliczanie efektów kształcenia w procesie dyplomowania przeprowadzane jest w sposób właściwy. Student ma zapewnioną opiekę promotora w czasie pisania pracy dyplomowej w ramach seminarium. Wymiar godzinowy (64 godz. na studiach stacjonarnych i 34 godz. na studiach niestacjonarnych) oraz liczba punktów ECTS przypisanych do

seminarium licencjackiego (po 5 na V i VI semestrze studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) są właściwe.

Zgodnie z ogólnymi wymogami warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich modułów przewidzianych programem studiów oraz uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej. Komisja na egzaminie dyplomowym składa się z trzech osób: przewodniczącego, promotora oraz recenzenta. Co najmniej jeden członek Komisji jest samodzielnym nauczycielem akademickim. Student odpowiada na trzy pytania komisji, w tym dotyczące jego pracy dyplomowej oraz związane z kierunkiem studiów i specjalnością. Zagadnienia do egzaminu dyplomowego są udostępnione studentom na stronie internetowej Uczelni.

Jeśli chodzi o proces recenzowania prac to pewne wątpliwości budzi tendencja do zawyżania ocen. Taka konstatacja dotyczy części wylosowanych do oceny prac dyplomowych. Być może jest to pochodną zmiany formularza recenzji w ostatnim okresie. W przeszłości recenzje prac dyplomowych posiadały charakter opisowy, a obecnie Uczelnia przeszła na system recenzji, w którym walidacji podlegają poszczególne elementy pracy (w liczbie 24, począwszy od tego czy treść pracy odpowiada jej tytułowi, a skończywszy na ocenie reprezentatywności tematu pracy i warsztatu badawczego dla ukończonej specjalności studiów). W każdym z tych 24 kryteriów oceny opiekun naukowy i recenzent zakreślają jeden z wariantów odpowiedzi (tak, nie, częściowo). Taki system recenzowania prac licencjackich zapewnia większą sprawność sporządzania recenzji, ale traci na tym ich wnikliwość.

Analizując przebieg i skuteczność procesu dyplomowania trzeba powtórzyć, że liczebność niektórych grup seminaryjnych (np. 19 studentów) jest zbyt duża - nie powinna przekraczać 12-15 osób. Inna konstatacja dotyczy tego, że w związku z przejściem w nieodległej przyszłości na praktyczny profil kształcenia warto już obecnie opracować zmodyfikowane standardy prac dyplomowych (i standardy prac projektowych, dla 2-3 przedmiotów w semestrze) adekwatne dla praktycznego profilu kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Przyjęte w planie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia wymiary godzin dla poszczególnych modułów a także czas trwania studiów - 6 semestrów - pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa. Zajęcia na ocenianym kierunku *zarządzanie* realizowane są z zastosowaniem zróżnicowanych i właściwych form dydaktycznych z przewagą zajęć aktywizujących. Liczba godzin przyporządkowana zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów jest właściwa. Struktura przyjętych metod kształcenia w powiązaniu z realizowanymi modułami kształcenia, a szczególnie z zakładanymi efektami kształcenia tworzy właściwe warunki do przygotowania studentów studiów I stopnia do prowadzenia badań naukowych. Władze dziekańskie podejmują skuteczne działania na rzecz włączania studentów w proces badawczy.

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji metod kształcenia w dostosowaniu do potrzeb różnych grup studentów uznaje się za właściwe.

Przegląd sylabusów wskazuje na prawidłowe dostosowanie metod dydaktycznych do charakteru poszczególnych przedmiotów, co pozwala na osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy oraz przedmiotowi badań prowadzonych w obszarach wiedzy, dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Treści programowe odpowiadają także badaniom naukowym prowadzonym przez pracowników realizujących zajęcia na ocenianym kierunku studiów *zarządzanie*. Formy weryfikacji zakładanych efektów kształcenia dobrano prawidłowo. Studenci są motywowani do pracy

własnej poza zajęciami dydaktycznymi. Harmonogram zajęć podawany jest studentom do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Uczelnia dysponuje bogatą bazą potencjalnych miejsc odbywania praktyk. Uczelnia ma podpisane umowy dotyczące zarówno prowadzenia praktyk studenckich, jak i patronackie z wieloma podmiotami reprezentującymi wszystkie sektory gospodarki. System zaliczania praktyk jest poprawny ale wymaga uszczegółowienia.

W trakcie wizytacji ZO zostały wylosowane przykłady dokumentacji prac etapowych. Biorąc pod uwagę zakładane formy weryfikacji w kartach przedmiotów dokumentacja weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest kompletna.

Uczelnia w sposób prawidłowy określiła szczegółowo warunki, tryb i terminy rekrutacji na kierunek *zarządzanie* w drodze uchwały Senatu i z wymaganym wyprzedzeniem podała do publicznej wiadomości. Przyjęte warunki i tryb rekrutacji zarówno z punktu widzenia merytorycznego, jak i formalnego są prawidłowe, nie zawierają zapisów dyskryminujących tworząc równe szanse wszystkim kandydatom i są przedstawione w sposób jasny i zrozumiały.

System identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz system oceny ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów *zarządzanie* został opracowany w sposób prawidłowy. Dotychczas nie był jednak stosowany w praktyce z powodu braku wniosków studentów o uznanie efektów kształcenia zdobytych poza Uczelnią. Uczelnia umożliwia studentom przenoszenie osiągnięć z innych uczelni.

Analiza procesu dyplomowania weryfikowana przez Zespół Oceniający PKA w trakcie wizytacji generalnie potwierdziła prawidłowość przyjętych rozwiązań i ich praktyczne stosowanie.

Dobre praktyki

Zalecenia

W związku z przejściem z ogólnoakademickiego na praktyczny profil kształcenia należy zmodyfikować standardy prac dyplomowych i standardy prac projektowych, aby były bardziej adekwatne do praktycznego profilu kształcenia i opierały się o przeprowadzone badania i rozwiązywanie problemów z praktyki zarządczej. .

Należy rozważyć opracowanie wymogów dla sprawozdania z praktyk w celu umożliwienia porównywania wyników i oceny realizacji zadań

Rekomenduje się wprowadzenie ewaluacji praktyk przez studentów, pozwala to na lepszą kontrolę zarówno efektów prowadzonych praktyk, jak i adekwatności miejsca praktyk do możliwości osiągania zakładanych efektów kształcenia.

W pracach nad doskonaleniem ankiety monitorującej losy absolwentów warto rozważyć wprowadzenie szerszej skali ocen, co pozwoliłoby na pogłębienie wniosków z danych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1

Polityka jakości realizowana na Wydziale Nauk Społecznych jest częścią wydziałowej oraz uczelnianej misji i Strategii rozwoju. Realizację polityki jakości wspiera wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który wdrożono w 2012 roku na mocy Uchwały Senatu Nr 4/55 z dn. 15.06.2012 r.

Wizytowana jednostka określiła i stosuje w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia, które reguluje Uchwała Senatu Nr 8/51 z dn. 17.06.2011 r. w *sprawie wytycznych dotyczących planów studiów i programów kształcenia kierunków studiów realizowanych w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu w formie stacjonarnej i niestacjonarnej*.

Udział interesariuszy w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowym przeglądzie programu kształcenia reguluje Uchwała Rady Wydziału Nr 11 z dn. 11.10.2016 r. w *sprawie zakresu i trybu udziału interesariuszy w procesie podnoszenia i zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych*.

Program i efekty kształcenia realizowane na kierunku *zarządzanie* zostały opracowane w oparciu o KRK, przyjęte i zatwierdzone przez Senat Uczelni w 2012 roku. Podczas tworzenia programu kształcenia uwzględniono opinie interesariuszy wewnętrznych, których stanowili wówczas nauczyciele akademicy i studenci. Z kolei w przypadku interesariuszy zewnętrznych odbyły się nieformalne konsultacje.

Podczas tworzenia koncepcji i programu kształcenia na kierunku *zarządzanie* wizytowana Uczelnia korzystała z wzorców krajowych i międzynarodowych, uwzględniając standardy Unii Europejskiej *ESG 2015 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) i Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), PRISM Brain Mapping – badanie potencjału kadry menedżerskiej stosowane przez Center of Applied Neuroscience.

W kolejnych latach program kształcenia był doskonalony w oparciu o zgłoszone potrzeby studentów, zmieniające się przepisy prawa, wyniki badań naukowych oraz aktualną wiedzę z zakresu dyscyplin naukowych, z których kierunek się wywodzi, ocenę realizacji efektów kształcenia, cykliczne przeglądy programowe ze szczególnym uwzględnieniem oferowanych w ramach kierunku specjalności, a także wyniki badań przeprowadzanych wśród studentów i absolwentów, opinie sformułowane w ramach konsultacji np. z kadrą akademicką i otoczeniem zewnętrznym współpracującym z wydziałem i bezpośrednio z pracownikami. Wprowadzone zmiany dotyczyły: aktualizacji treści kształcenia, zmiany formy realizacji lub metody weryfikacji efektów kształcenia, zwiększeniu liczby godzin zajęć danego przedmiotu, oferty specjalności oraz przedmiotów, zmiany liczby punktów ECTS.

W 2017 roku dokonano modyfikacji efektów kształcenia, dostosowując je do wymagań Polskiej Ramy Kwalifikacji. Ponadto z końcem 2017 roku zakończono prace nad przeprofilowaniem kierunku, w wyniku których przebudowano program i efekty kształcenia, które stosowną uchwałą zatwierdził Senat Uczelni. Uruchomienie kształcenia na kierunku *zarządzanie* o profilu praktycznym planowane jest z początkiem roku akademickiego 2018/2019.

Zgodnie z przyjętą koncepcją, polityką jakości oraz założeniami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* realizowane jest kształcenie w oparciu o oczekiwania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz zapotrzebowanie i wymogi rynku pracy. Uczelnia na bieżąco monitoruje zmiany zachodzące w otoczeniu, na rynku pracy oraz identyfikuje potrzeby studentów i absolwentów, a pozyskane w ten sposób informacje wykorzystuje w procesie doskonalenia programów kształcenia oraz zasad i procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia.

Wpływ interesariuszy wewnętrznych na kształtowanie i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia odbywa się poprzez prace organów działających na rzecz zapewnienia i poprawy jakości kształcenia. Na poziomie Uczelni powołano Uczelniany Zespół ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w którego pracach uczestniczą: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, przewodniczący Wydziałowych Zespołów ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia,

przedstawiciel Samorządu Studentów, kierownik Działu Organizacji Dydaktyki, kierownik Działu Współpracy z Zagranicą i Praktyk Studenckich oraz kierownik Dziekanatu.

Na poziomie Wydziału Nauk Społecznych Zarządzeniem Dziekana nr 12 z dn. 01.10.2016 r. utworzono Wydziałowy Zespół ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w skład którego poza przewodniczącym powołano przedstawiciela nauczycieli akademickich i dwóch przedstawicieli Samorządu Studenckiego.

Organem zrzeszającym interesariuszy zewnętrznych jest Rada Pracodawców powołana przy Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu.

W wyniku postulatów zgłoszonych przez interesariuszy wewnętrznych, których stanowią nauczyciele akademicy wprowadzono do programu kształcenia ocenianego kierunku przedmiotów, takich jak: *Metody i techniki zarządzania* oraz *Public relations*. W przypadku przedmiotów *Prawo w gospodarce* oraz *Rachunkowość finansowa* dokonano zmiany liczby punktów ECTS oraz formy zaliczenia: z egzaminu na zaliczenie na ocenę. Z kolei z przedmiotu *Zarządzanie jakością* także zmieniono punkty ECTS oraz wprowadzono ćwiczenia, jako dodatkową formę realizacji efektów kształcenia. Na prośbę prowadzącego przedmiot *Zarządzanie zasobami ludzkimi* zmieniono jego nazwę na *Zasoby ludzkie w organizacjach*, ponadto dokonano zmiany liczby punktów ECTS oraz formy zajęć z wykładu i ćwiczeń na wykład.

Na kierunku *zarządzanie* Wydział Nauk Społecznych prowadzi z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych monitorowanie i okresowe przeglądy programu kształcenia, których wyniki wykorzystuje do jego doskonalenia. Przyjęte w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia rozwiązania wskazują, iż przegląd i monitorowanie programów kształcenia należy do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W obszarze monitorowania realizacji programu kształcenia w wizytowanej Uczelni wdrożono „system weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia”, który stanowi istotny element systemu zapewnienia jakości kształcenia. Monitorowanie odbywa się na bieżąco, z kolei okresowe przeglądy dokonywane są systematycznie co najmniej raz w roku akademickim. Systematyczne monitorowanie oraz przeglądy programowe przyczyniły się do aktualizacji sylabusów pod kątem aktualizacji treści kształcenia i literatury.

Do doskonalenia programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku Wydział Nauk Społecznych wykorzystuje wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia, której dokonuje w ramach wdrożonego „systemu weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia”. Ocena realizacji efektów kształcenia przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, obejmuje wszystkie rodzaje zajęć i jest prowadzona na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. W ocenie realizacji efektów kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, w szczególności kadra realizująca zajęcia na ocenianym kierunku, studenci, opiekun praktyk, Wydziałowy Zespół ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a także absolwenci.

Zgodnie z przyjętą zasadą ocena realizacji efektów kształcenia jest dokonywana na podstawie: przeglądu dokumentacji przedmiotu potwierdzającej osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Na tym etapie prowadzona jest weryfikacja założonych efektów kształcenia w kontekście konkretnego przedmiotu poprzez sprawdzenie wyników pracy studenta przez nauczyciela prowadzącego przedmiot oraz dokonanie określenia, czy zostały przez niego osiągnięte zdefiniowane dla tego przedmiotu efekty kształcenia. Sprawdzenie efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów, gdyż każdy prowadzący zajęcia (ćwiczenia, seminaria, lektoraty, wykłady, laboratoria, konwersatoria) ma obowiązek prowadzić dokumentację przedmiotu, którą stanowią: prace zaliczeniowe, egzaminacyjne w tym: testy, prace opisowe, eseje, referaty; w przypadku egzaminu ustnego

protokół zawierający pytania, oceny; projekty, wraz z ocenami; prezentacje multimedialne; recenzja artykułu o treści zgodnej z treścią przedmiotu; analizę wytworów prac studentów, Powyższa dokumentacja powinna zawierać oceny wraz z ich uzasadnieniem oraz wskazaniem czy i w jakim stopniu został osiągnięty efekt kształcenia przez studenta. Ocena realizacji efektów kształcenia obejmuje także opinię z realizacji praktyk studenckich, analizę rozkładu ocen, w tym wyniki z egzaminów dyplomowych, opinie sformułowane przez studentów i absolwentów w ankietach.

Raport roczny z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych za rok akademicki 2016/2017 wskazuje, że strukturę ocen uznano za różnorodną, rozkład ocen za równomierny; dobór form realizacji zajęć dydaktycznych oraz metod weryfikacji efektów kształcenia za właściwy.

W wyniku analizy poprawności przypisania punktów ECTS do modułów kształcenia uznano, iż przyporządkowane punkty odpowiednio odzwierciedlają nakład pracy studenta i czas niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W celu analizy poprawności przypisanych punktów ECTS odbyły się konsultacje ze studentami, którzy wyrazili pozytywną opinię do przedstawionej propozycji.

W ramach pomiaru realizacji efektów kształcenia pozytywnie oceniono organizację zajęć, w szczególności pod kątem stworzenia odpowiednich warunków, w tym wyposażenia infrastruktury, które umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

W przypadku procesu dyplomowania stwierdzono, iż w roku akademickim 2016/2017 na kierunku *zarządzanie* odbyło się 46 obron prac licencjackich. Poziom prac dyplomowych uznano za dobry i bardzo dobry, czego potwierdzeniem jest średnia ocen z prac, która wyniosła 4,71. Analizowane prace dyplomowe oceniono za w pełni zgodne z założonymi efektami kształcenia dla seminarium licencjackiego. W wyniku przeglądu prac dyplomowych stwierdzono, iż opiekunowie prac i recenzenci właściwie wywiązywali się z powierzonych zadań w zakresie sprawowania nadzoru nad procesem dyplomowania. W związku z powyższym nie zaistniały przesłanki do sformułowania uwag i działań służących poprawie ich jakości.

W wyniku oceny jakości praktyk oraz przeprowadzonej analizy zakładanych i uzyskanych w ich wyniku efektów kształcenia stwierdzono, że część studentów kierunku *zarządzanie* miała zaliczone praktyki na podstawie wykonywanej pracę zawodowej. W pozostałych przypadkach studenci zrealizowali praktyki w instytucjach administracji publicznej, urzędach gminnych, miejskich i powiatowych, urzędach skarbowych, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, a także u wiodących firm, działających w regionie radomskim w branży usługowo- produkcyjnej. W wyniku konsultacji z opiekunem praktyk uznano, iż został utrzymany wysoki poziom zajęć praktycznych, co potwierdzili studenci pozytywnie oceniający praktyki oraz sposób ich organizacji, a także dokonany przegląd dokumentacji z przebiegu praktyk.

Wpływ studentów na program i warunki kształcenia odbywa się poprzez badania ankietowe, które stosowane są w wizytowanej Uczelni, jako skuteczne narzędzia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Ewaluacja w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu przeprowadzana jest zgodnie z procedurą wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia z wykorzystaniem ankiety elektronicznej, wypełnianej w systemie Wirtualna Uczelnia. Podczas badania studenci dokonują oceny nauczycieli akademickich oraz sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych, a także wypowiadają się na temat innych aspektów funkcjonowania Uczelni, którymi są np. warunki studiowania. W odniesieniu do oceny działalności dydaktycznej prowadzącego oraz zajęć studenci oceniają poziom merytoryczny zajęć, stosunek prowadzącego do studentów, dostępność prowadzących w wyznaczonym terminie konsultacji, organizację zajęć, kompetencje wykładowców. Ponadto studenci stwierdzają czy treść zajęć odpowiadała tematowi zajęć, czy na początku semestru

zostały jasno określone cele i warunki zaliczenia przedmiotu, czy treści zajęć były przekazywane w sposób jasny i zrozumiały.

Z przedłożonego podczas wizytacji sprawozdania Przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Monitorowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zawierającego ocenę i analizę funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w roku ak. 2016/2017 wynika, że 93% respondentów studiów I stopnia kierunku *zarządzanie* uznało, że omawiane podczas zajęć treści kształcenia odpowiadały tematowi zajęć; 92% ankietowanych potwierdziło, że wykładowcy na pierwszych zajęciach przedstawiają efekty kształcenia i warunki zaliczenia przedmiotu, a 93%, że treści zajęć były przekazywane w sposób jasny i przystępny. Na ogół prowadzący umożliwiali studentom rozwijanie osobistych zainteresowań związanych z treściami przedmiotu udzielając kompetentnych wskazówek. Prawie 87% respondentów odpowiedziało, że poziom zajęć był, co najmniej dobry. Ponadto respondenci pozytywnie ocenili zajęcia pod względem organizacyjnym (92%), jak również stosunek prowadzącego zajęcia do studentów (94%), który ankietowani uznali za taktowny i życzliwy. W ocenie dostępności prowadzących zajęcia w czasie ich konsultacji ponad 88% respondentów stwierdziło, że jest on zapewniany właściwie.

Wyniki z przeprowadzonych badań wskazują, iż kadra oceniana jest przez studentów na ogół bardzo dobrze. Wyniki udostępniono ocenianym nauczycielom akademickim oraz studentom poprzez raporty dostępne w systemie Wirtualna Uczelnia po zalogowaniu. W odpowiedzi na potrzeby studentów wynikające z ankiet dokonano zmiany sekwencji przedmiotów, tak aby na ostatnich semestrach liczba przedmiotów była najmniejsza ze względu na przygotowywanie pracy dyplomowej.

Poza badaniami ankietowymi studenci, jako interesariusze wewnętrzni mają możliwość wypowiedzania się na temat realizacji programu kształcenia w ramach bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, władzami wydziału i Uczelni, a także pracownikami administracji, jak również poprzez Samorząd Studencki i reprezentację w Senacie, Uczelnianym Zespole ds. Monitorowania Systemu Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału oraz Wydziałowym Zespole ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Podczas wizytacji uzyskano informację, iż najbardziej sprawdzoną płaszczyzną wymiany informacji pomiędzy studentami, a władzami Uczelni i Wydziału są cyklicznie organizowane spotkania. Ponadto studenci chętnie korzystają z możliwości zgłoszenia uwag podczas regularnych dyżurów kadry i władz wydziału. Przykładowo realizowanymi postulatami studentów było wprowadzenie do oferty kształcenia na kierunku *zarządzanie* specjalności *Manager Logistyki* oraz *Manager Turystyki*.

Kolejnym narzędziem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wspomagającym monitorowanie realizacji programu kształcenia są hospitacje zajęć dydaktycznych. Zasady przeprowadzania hospitacji zostały uregulowane na poziomie Wydziału Nauk Społecznych, które następnie zatwierdzono Uchwałą Rady Wydziału Nr 17 z dnia 11.10.2016 r. w sprawie *zatwierdzenia zasad przeprowadzania hospitacji na Wydziale Nauk Społecznych w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu*.

Sprawozdanie Wydziałowego Zespołu ds. Monitorowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia z oceny i analizy funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wskazuje, iż w roku ak. 2016/2017 na Wydziale Nauk Społecznych zostało przeprowadzonych 16 hospitacji zajęć podczas których osoby hospitujące dokonały oceny zajęć biorąc pod uwagę: temat i cel zajęć, metody, środki dydaktyczne, stosunek wykładowcy do studentów. Uzyskane wyniki pozwoliły na stwierdzenie, że hospitowani wykładowcy są bardzo dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć pod względem merytorycznym i organizacyjnym.

W zakresie projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-

gospodarczym. W powyższym celu na mocy Zarządzenia Rektora Nr 57 z dn. 20.09.2011 r. powołano Radę Pracodawców zrzeszającą przedstawicieli regionalnego rynku pracy, w tym czołowych przedsiębiorstw i instytucji, którzy aktywnie wspierają realizowany w Uczelni proces kształcenia oraz absolwentów Uczelni. Rada Pracodawców została powołana w celu formułowania sugestii pracodawców przy opracowywaniu programów kształcenia.

Współpraca prowadzona z interesariuszami zewnętrznymi, w szczególności z pracodawcami, reprezentantami sektora publicznego, organizacji pozarządowych, ma na celu pozyskanie opinii na temat: sylwetki absolwenta, obsady zajęć, organizacji praktyk studenckich, przedmiotów, czy też specjalności, a także sugestii dotyczących programów kształcenia w tym efektów kształcenia z zakresu umiejętności lub kompetencji. Licznie przybyli przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni uczestniczący w spotkaniu z Zespołem PKA zadeklarowali, iż biorą udział w obradach Rady Pracodawców, której są członkami. Interesariusze potwierdzili, iż zostali zaproszeni do konsultacji programu i koncepcji kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku, szczególnie pod kątem oferowanych specjalności i doboru przedmiotów specjalnościowych. W ramach wymiany doświadczeń oraz potrzeb rynku pracy interesariusze zewnętrzeni postulowali o wprowadzenie przedmiotów, takich jak: *Przedsiębiorczość i wejście na rynek pracy*, zmiany formy zajęć z przedmiotu Technologie Informacyjne na zajęcia laboratoryjne oraz zwrócili uwagę na potrzebę umożliwienia studentom nabycia w ramach realizowanego programu i efektów kształcenia kompetencji miękkich, w szczególności dotyczących umiejętności pracy w grupie, rozwiązywania problemów, poznawania nowych technologii, uczenia się oraz motywacji i odpowiedniej postawy. Realizacja przedmiotu *Przedsiębiorczość i wejście na rynek pracy* stanowi odpowiedź na zgłoszone uwagi Rady Pracodawców, której zdaniem absolwent Uczelni wyższej powinien przejawiać aktywność na rynku pracy, tzn. powinien umieć uruchomić własną działalność gospodarczą i aktywnie poszukiwać pracy. Rada Pracodawców zwróciła także uwagę na kompetencje uniwersalne, które powinien posiadać absolwent każdego kierunku studiów, w tym w szczególności *zarządzania* wskazując jednogłośnie umiejętność posługiwania się językiem polskim i obcym, w tym kontekście Uczelnia podejmuje systemowe działania umożliwiając studentom naukę języka obcego, a w przypadku studentów z zagranicy także języka polskiego stwarzając szerokie wsparcie w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż interesariusze zewnętrzeni, którymi są pracodawcy mają wpływ nie tylko na plany studiów, lecz także na treści i metody kształcenia wykorzystywane w procesie dydaktycznym, w tym systemy informatyczne (ERP, CRM), programy komputerowe dotyczące zakładania stron internetowych firmy oraz programy finansowo-księgowo.

W ocenie ZO dobrą praktyką, stosowaną przez Wydział Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu jest konsultowanie programów kształcenia na zewnątrz w celu pozyskania opinii od istotnych dla ocenianego kierunku przedstawicieli rynku pracy.

W toku wizytacji przedłożono dokumentację potwierdzającą stosowanie powyższej praktyki. Przykładowo w wyniku uwag zgłoszonych przez pracodawców zrezygnowano z prowadzenia przedmiotu *Zachowania Organizacyjne* w formie wykładu, gdyż uznano, że praktyczny charakter treści kształcenia i zwiększenie ilości ćwiczeń umożliwi lepsze poznanie i przyswojenie wiedzy. Z inicjatywny Kancelarii Adwokackiej w Kozienicach przedmiot *Podstawy prawa i ochrona własności intelektualnej* został podzielony na *Podstawy Prawoznawstwa* oraz *Ochrona własności intelektualnej*.

W oparciu o opinie sformułowane przez Dyrektora I Oddziału w Radomiu Banku PKO S.A. do programu kształcenia ocenianego kierunku wprowadzono przedmioty, takie jak: *Trening personalny* oraz *Negocjacje i mediacje*. Z kolei w wyniku podpowiedzi jednego z Biur

Rachunkowych w Radomiu wprowadzono przedmiot *Zarządzanie ryzykiem finansowym przedsiębiorstwa*.

Konsultacja koncepcji i programu kształcenia z Biurem Rachunkowym PM Konsulting Doradztwo Gospodarcze z siedzibą w Radomiu wspomogła Uczelnię przy formułowaniu programu i efektów kształcenia założonych do realizacji w ramach praktyk zawodowych. Ponadto uznano za słuszne wprowadzenie do programu kształcenia kierunku *zarządzanie* przedmiotów, takich jak: *Ekonomia i organizacja przedsiębiorstw*, *Sprawozdawczość i analiza finansowa*, *Budowanie i zarządzanie zespołem*, gdyż w ocenie Biura zagadnienia omawiane w ramach w/w przedmiotów, w szczególności wiedza ekonomiczna, organizacyjna, finansowa stanowi fundament dobrze funkcjonującej firmy lub organizacji.

Z oceny programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku, dokonanej przez Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Radomiu wynika, iż program jest przygotowany profesjonalnie i pozwala realizować założone efekty kształcenia. Za szczególnie cenne uznano wprowadzenie do programu przedmiotów, takich jak: *Socjologia*, która ukazuje procesy zarządzania na tle problemów społecznych; *Filozofia z elementami etyki*, która kształtuje umiejętności etycznego prowadzenia procesu zarządzania w przedsiębiorstwie; *Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych*, *Polityka personalna*, jako kluczowe dla kadr kierowniczych firmy lub organizacji. Ponadto za istotne w programie kształcenia uznano przedmioty przygotowujące do samodzielnego wchodzenia w sferę biznesu i organizacji miejsca pracy oraz w zakresie motywowania np. *Budowanie i zarządzanie zespołem*, *Systemy motywacyjne w zarządzaniu*, które uczą kluczowych kompetencji kierowniczych. Szczególną uwagę zwrócono także na wzbogacenie oferty zajęć obligatoryjnych bogatą propozycją warsztatów, debat i spotkań branżowych, które prowadzone są przez praktyków i zapewniają łączenie teorii akademickiej z praktyką oraz umożliwiają studentom zdobycie nowych doświadczeń i zetknięcie się z realnymi problemami firmy lub organizacji.

Pozytywna opinia na temat oferty specjalności realizowanych na kierunku *zarządzanie* została wyrażona przez Stowarzyszenie „Słoneczny dom” w Radomiu, którą uznano za interesującą szczególnie z punktu widzenia kandydatów z regionu radomskiego.

Ponadto zarówno studenci, jak i interesariusze zewnętrzni uczestnicząc w kształtowaniu oferty dydaktycznej Wydziału i ocenianego kierunku przyczynili się do podjęcia decyzji o wprowadzeniu do oferty kształcenia specjalności takich jak: *Manager turystyki* oraz *Manager logistyki*.

Efektom współpracy Wydziału Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu z otoczeniem społeczno- gospodarczym jest realizacja prac dyplomowych na potrzeby podmiotów zewnętrznych, jako przykładowe wskazano prace na temat: „Zarządzanie zasobami ludzkimi na przykładzie MKS Zduńska Wola”, „System motywowania pracowników na przykładzie firmy ALFA”. Ponadto interesariusze zewnętrzni są zapraszani przez Uczelnię do prowadzenia cykli wykładów otwartych np. z zakresu działalności banku.

Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, gdyż kadra aktywna zawodowo formułując efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz określając treści kształcenia wraz ze sposobem realizacji i metodami weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przenikanie na proces kształcenia potrzeb i oczekiwań rynku pracy. Aktualnie z uwagi na zmianę profilu kształcenia na profil praktyczny, przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego zaangażowano do prowadzenia przedmiotów, takich jak: *Finanse przedsiębiorstwa*, *Budowanie i zarządzanie zespołem*, *Systemy motywowania w organizacjach*, *Trening personalny*, *Coaching i przywództwo*, *Marketing personalny*, *Zarządzanie jakością*, *Komunikacja społeczna*, *negocjacje i mediacje*, *Public relations*, *Prawo w gospodarce*, *Technologie informacyjne*, *Informatyka w zarządzaniu*, *Ochrona własności intelektualnej*, *Rachunkowość Finansowa*, *Przysposobienie informatyczne – biblioteczne*, *Zachowania*

organizacyjne, Nowoczesne metody zarządzania, Metody i techniki zarządzania, Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, Zarządzanie projektami, Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw, Metody i techniki zarządzania, Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw, Prawo w gospodarce, Zarządzanie konkurencyjnością organizacji, Zarządzanie jakością, Trening personalny.

W celu doskonalenia programu kształcenia kierunku *zarządzanie* pod kątem jego dostosowania do potrzeb rynku pracy Wydział Nauk Społecznych utrzymuje stałe kontakty z absolwentami oraz wykorzystuje wyniki z ogólnouczelnianego monitoringu losów zawodowych absolwentów Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu. Monitorowanie losów zawodowych absolwentów prowadzone jest zgodnie z założeniami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Celem prowadzenia monitoringu jest zgromadzenie i udostępnienie władzom uczelni i wydziału, informacji o losach zawodowych absolwentów Uczelni, które pozwolą dostosować programy kształcenia do rzeczywistych potrzeb rynku pracy. Aktualnie wizytowana jednostka dysponuje raportami z badania losów zawodowych absolwentów przeprowadzonych w 2016 i 2017 roku. Wśród absolwentów kierunku *zarządzanie* 74% osób wskazało, że pracuje; 47% osób z badanej grupy wskazało, że są zatrudnieni na umowę o pracę. Na pytanie dotyczące przydatności wiedzy zdobytej podczas studiów w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu w swojej pracy zawodowej 72% absolwentów uznało, że jest ona przydatna i bardzo przydatna; 59% absolwentów wskazało, iż studia w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu spełniły ich oczekiwania. Na ogół ankietowani absolwenci wyrazili zadowolenie z osiągniętych efektów kształcenia potwierdzając przydatność zakładanych w programie studiów efektów kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Na uwagę Zespołu PKA zasługują zadeklarowane, bezpośrednie kontakty z absolwentami, w wyniku których potwierdzone jest zapotrzebowanie na poszczególne specjalności realizowane w ramach kierunku *zarządzanie*. Odpowiedzią na potrzeby absolwentów byłyby oferta studiów II stopnia, natomiast zrealizowanym postulatem prowadzenie zajęć o charakterze praktycznym oraz włączenie interesariuszy zewnętrznych w proces dydaktyczny, a w najbliższym czasie także przejście na praktyczny profil kształcenia. Ponadto w oparciu o doświadczenia absolwentów wizytowana Uczelnia wspiera studentów podczas wejścia na rynek pracy, co przejawia się w podejmowaniu różnego rodzaju inicjatyw np. szkoleń, warsztatów, spotkań z przedstawicielami rynku pracy.

Przedstawiciele studentów podczas spotkania z ZO podkreślili swój udział w projektowaniu i przeglądzie programu kształcenia informując, że są aktywnymi członkami senatu uczelni, rady wydziału oraz komisji jakości kształcenia. Studenci mają możliwość wypowiedziania się podczas posiedzeń ww. gremiów oraz są zachęceni przez władze jednostki do wyrażania swoich opinii na dyskutowane tematy. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek przedstawiła kilka opinii, opracowanych w ostatnim roku przez przedstawicieli studentów, dotyczących zmian w programie studiów. Przedstawione opinie są kompleksowe i odnoszą się pozytywnie do proponowanych zmian w programie studiów. Materiały potrzebne do oceny programu kształcenia są przekazywane studentom z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci podczas spotkania z ZO poinformowali, że jednostka przeprowadza ankietę, która ma na celu zbadanie zadowolenie studentów z oferowanego programu studiów oraz zapewnienie studentom możliwości wyrażenia potrzeb i propozycji zmian w programie studiów.

3.2

Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu, w tym Wydział Nauk Społecznych podejmują w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia działania mające na celu sprawdzenie przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy. Z uzyskanej podczas wizytacji opinii od władz

jednostki wynika, iż na ogół zapewnia się studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia. W ramach działań systemowych sprawdzane są różnego rodzaju wykorzystywane źródła informacji, którymi są: strona internetowa Uczelni i Wydziału oraz system Wirtualny Dziekanat. Ponadto dostęp do informacji zapewniany jest w wizytowanej jednostce poprzez bezpośredni kontakt z władzami wydziału, działami administracji oraz poprzez wykorzystywanie nowoczesnych form przekazu informacji, które stanowią elektroniczne tablice informacyjne.

Z dotychczasowych przeglądów zasobów informacyjnych wynika, iż obsługa studentów i prowadzenie dokumentacji toku studiów odbywa się metodą tradycyjną poprzez obsługę pracowników administracyjnych Dziekanatu oraz przy wykorzystaniu ogólnouczelnianego systemu informatycznego Wirtualny Dziekanat. Studenci po zalogowaniu się na swoje konto w Wirtualnym Dziekanacie mogą uzyskać informacje dotyczące: toku studiów, numeru albumu, numeru legitymacji, trybu studiów, kierunku, specjalności, wydziału, grupy, uzyskiwanego tytułu, roku naboru, daty rozpoczęcia studiów oraz planowanego terminu ich zakończenia; planu zajęć, godzin zajęć, sali oraz danych wykładowcy; planu studiów; sylabusów poszczególnych przedmiotów; konsultacji wykładowców, odwołanych i odpracowywanych zajęć; opłat i zaległości; sesji egzaminacyjnej i poprawkowej; wyników z egzaminów i zaliczeń; stypendiów; wydarzeń w Uczelni; procesu odbywania i zaliczania praktyk. Ponadto poprzez w/w system studenci mają możliwość pobrania plików z dokumentami takimi jak: regulamin studiów, efekty kształcenia, standardy pisanie prac dyplomowych, uchwały WSH, instrukcje laboratoryjne, wzór podania do Dziekana i Rektora, w sprawach: wznowienia studiów, o urlop dziekański, przedłużenie sesji, warunek, zatwierdzenie tematu pracy dyplomowej, przedłużenie terminu składania pracy dyplomowej, rezygnację ze studiów, zmianę danych osobowych, zmianę lektoratu, promotora. System udostępnia także procedury dotyczące jakości kształcenia na poszczególnych Wydziałach oraz w Uczelni oraz umożliwia dokonanie zapisu na specjalność, seminarium, przedmioty do wyboru; terminy zajęć poszczególnych wykładowców, odbiór materiałów przesyłanych przez wykładowców oraz wypełnienie ankiety i wgląd do opracowanych wyników.

System komunikacji ze studentami obejmuje również wysyłanie (indywidualnie lub do grup) wiadomości sms i e-mail. W Uczelni działają ogólnodostępne kioski multimedialne, WiFi. Na stronie internetowej WSH opublikowane są zasady rekrutacji, standardy przygotowywania prac dyplomowych i inne ważne informacje.

Jednym z głównych źródeł udostępniania informacji przez Uczelnię są strony internetowe - uczelni i wydziału, które zawierają podstawowe akty prawne dotyczące funkcjonowania Uczelni (Statut oraz Regulamin studiów) – www.wsh.pl. Tematyka i zakres udostępnianych danych zostały uporządkowane w poszczególnych zakładkach, przykładowo w zakładce *O uczelni* zamieszczane są najważniejsze i zarazem podstawowe informacje na temat Uczelni takie jak: Władze Uczelni, akty prawne, baza dydaktyczna, czy też wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Zakładka *Oferta edukacyjna* zawiera pełną ofertę edukacyjną Uczelni, w tym prowadzone kierunki ułożone według poziomu studiów wraz z opisem specjalności (opis ogólny, zakres tematyczny, perspektywy zawodowe). Informacje te mogą służyć szerokiemu gronu odbiorców zarówno kandydatom jak i studentom a także pracodawcom. Zakładka *Strefa kandydata* została skierowana głównie do kandydatów na studia i zawiera niezbędne informacje uszeregowane w kategoriach: zasady rekrutacji, wymagane dokumenty, czesne, stypendia. Zakładka *Strefa studenta* zawiera niezbędne informacje dla studentów, w tym dotyczące: Biura Karier, Programu Erasmus +, Biblioteki, kół naukowych, (plany działalności kół naukowych, terminy spotkań, informacje o realizowanych wydarzeniach na rzecz środowiska lokalnego), organizacji studenckich działających w WSH, (Wolontariat studencki, Leader Academy), wsparcia osób niepełnosprawnych.

Informacje o wydarzeniach organizowanych przez Uczelnię takich jak: wykłady otwarte, wykłady międzynarodowe, debaty publiczne, konferencje, festiwal Kameralne Lato, Maraton Pisania Listów, wykłady otwarte, konferencje naukowe, warsztaty, przedsięwzięcia realizowane z otoczeniem społeczno – gospodarczym regionu, wycieczki, wyjazdy studenckie, projekty integracyjne zamieszczane są w zakładce *Wydarzenia* służącej pozyskiwaniu informacji przez różnych odbiorców w tym pracodawców. Również w zakładce *Aktualności* przedstawiane są informacje dla szerokiego odbiorcy związane z Uczelnią, w szczególności o organizowanych wydarzeniach otwartych takich jak: konferencje, wykłady otwarte, szkolenia, warsztaty, debaty, wydarzenia kulturalne, sportowe czy akcje charytatywne. W aktualnościach podawane są informacje i dla studentów i dla kandydatów jak np. wyniki prowadzonych rekrutacji na studia, dane o wyjazdach w ramach programu Erasmus+ oraz oferty praktyk skierowanych dla studentów.

Na stronie internetowej w zakładce *Kontakt* dostępne są informacje o godzinach dyżurów Władz Uczelni. Zamieszczone są tam również informacje dotyczące godzin pracy poszczególnych działów Uczelni, wraz z danymi teleadresowymi.

W odniesieniu do absolwentów Uczelni Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu prowadzi systematyczne działania polegające na utrzymaniu nawiązanej więzi z absolwentami, którym służą cykliczne spotkania stanowiące płaszczyznę do wymiany informacji i doświadczeń.

Z uzyskanych w toku wizytacji wynika, iż Dziekan Wydziału Nauk Społecznych oraz studenci, w tym także kierunku *zarządzanie* w każdą pierwszą środę miesiąca spotykają się z absolwentami. Celem spotkań jest motywowanie studentów do nauki, własnego rozwoju i poszerzania horyzontów myślowych. Poprzez spotkania z absolwentami, którym udało się osiągnąć sukces zawodowy studenci uczą się zarządzać własnym rozwojem osobistym. Spotkania stanowią okazję do rozmowy na temat własnych przedsięwzięć biznesowych lub projektów. Tradycja organizacji spotkań z punktu widzenia władz jednostki oraz studentów jest ogromnym źródłem informacji na temat programów kształcenia, kadry i bazy dydaktycznej, oferty kształcenia w zakresie np. nowych kierunków studiów oraz nowych specjalności wynikających z aktualnych potrzeb rynkowych. Ponadto spotkania ułatwiają absolwentom, w szczególności potencjalnym pracodawcom pozyskanie pracowników lub studentów na praktyki i staże, co więcej umożliwiają organizację wizyt studyjnych czy Dnia u pracodawcy.

Na uwagę ZO zasługuje także fakt, iż absolwenci angażują się w życie uczelni, biorą udział w konferencjach naukowych, piszą artykuły, prowadzą warsztaty szkoleniowe, biorą udział w debatach, posiedzeniach Rady Programowej Pracodawców i licznych wydarzeniach organizowanych w Uczelni, Ponadto stanowią przykład dla studentów i są motywacją do większego wkładu w naukę oraz angażowanie się w życie Uczelni.

W przypadku studentów, jako interesariuszy wewnętrznych władze Uczelni i wydziału zapewniają swobodę wypowiedzi na temat dostępności informacji oraz ich aktualności i kompletności. Z uzyskanych w toku wizytacji informacji wynika, iż studenci chętnie korzystają w powyższej swobodzie osobiście lub poprzez przedstawicieli np. w Samorządzie Studenckim i gremiach działających na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Ponadto w ramach badań ankietowych dotyczących oceny zajęć i prowadzących studenci mają możliwość zgłoszenia uwag i nieprawidłowości w zakresie wypełniania przez prowadzących obowiązku udostępnienia informacji o programie kształcenia, w tym efektach kształcenia, warunkach zaliczenia oraz jego wynikach.

W ramach doskonalenia zasobów informacyjnych w wielu miejscach Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu rozmieszczono dostosowywane dla potrzeb osób niepełnosprawnych telebimy, na których prezentowane są aktualności z życia uczelni, zaproszenia na wydarzenia ogólnoakademickie, kontakty do poszczególnych komórek organizacyjnych uczelni oraz wiele innych informacji związanych z bieżącym funkcjonowaniem Uczelni. Telebimy stanowią

swego rodzaju przestrzeń informacyjną zawierającą informacje o ofercie kształcenia, zapowiedzi wydarzeń naukowych realizowanych w Uczelni, o debatach społecznych, spotkaniach, projektach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Z uzyskanych podczas wizytacji informacji wynika, iż podejmowane działania projakościowe obejmują swym zakresem zasoby informacyjne. Zawartość stron internetowych jest śledzona na bieżąco, a w razie potrzeby doskonalona i poszerzana o nowe informacje oraz zakładki. Potwierdzeniem powyższego jest uszczegółowienie zamieszczonych na stronie informacji na temat wspierania studentów niepełnosprawnych, jak również uzupełnienie informacji o projektach badawczych, nowościach wydawnictwa WSH oraz zamieszczanie raportu z badań międzynarodowych z udziałem Uczelni w formie podręcznika. W wyniku zidentyfikowanych potrzeb studentów z zagranicy podjęto działania, w wyniku których stroną Uczelni prowadzi się dodatkowo w dwóch językach obcych, którymi są język rosyjski i angielski.

W ocenie Zespołu PKA w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu, w tym na Wydziale Nauk Społecznych opracowano i wdrożono stosowne regulacje systemowe, które w odpowiedni sposób umożliwiają zapewnianie stałego dostępu do pełnej i aktualnej informacji. Powyższe potwierdziło spotkanie z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Interesujący i wartym rozwinięcia rozwiązaniem jest oferta skierowana do studentów ale i do pracodawców w formie opublikowania na stronie WHS w zakładce „Staże i praktyki” prezentacji instruktażowej nt. praktyk „instrukcja krok po kroku”

Studenci potwierdzili, iż podczas pierwszego semestru studiów jednostka prowadząca wizytowany kierunek organizuje studentom spotkania z dziekanem wydziału, który zapoznaje studentów z funkcjonowaniem jednostki oraz informuje studentów, o tym które działy obsługi administracyjnej są odpowiedzialne za jakie sprawy studenckie m.in.: system stypendialny, zaliczanie praktyk zawodowych czy wsparcie studenta w rekrutacji do programów wymiany międzynarodowej. Studenci podczas spotkania z ZO, wyrazili pozytywne opinie na temat przepływu informacji w jednostce prowadzącej wizytowany kierunek. W przypadku odwołania zajęć dydaktycznych studenci są informowani za pomocą wiadomości SMS o tym fakcie. Odwołane zajęcia są od razu przekładane na termin dogodny studentom w celu odrobienia. Natomiast Studenci podczas spotkania z ZO wyrazili negatywną opinię w zakresie przejrzystości strony Internetowej jednostki. Dzięki ankiecie, w której studenci mogą wyrazić swoją opinię na temat m.in. strony Internetowej władze jednostki otrzymały sygnały o tym problemie. Jednostka prowadząca kierunek dostosowuje metody komunikacji ze studentami, przykładem takiego działania było wprowadzenie systemu powiadomień za pomocą wiadomości tekstowych SMS. W opinii Zespołu Oceniającego zwrócenia uwagi oraz rozważenia czy niezbędne jest podjęcie działań doskonalących w zakresie udostępnianych informacji wymagają zastrzeżenia studentów zgłoszone podczas spotkania z ZO, które dotyczyły braku przejrzystości i czytelności strony internetowej Uczelni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu określiła, a Wydział Nauk Społecznych stosuje zasady projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programów kształcenia. Realizowane na ocenianym kierunku studiów programy kształcenia są stale monitorowane i podlegają okresowym przeglądom, w wyniku których są doskonalone w oparciu o potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym rynku pracy. Istotne znaczenie dla poprawy jakości kształcenia odgrywają wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia, kontakty z absolwentami, a także współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, w tym powołanie Rady Pracodawców.

Mocną stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest objęcie jego nadzorem procesu dyplomowania, co w znacznej mierze przyczynia się do podnoszenia jakości prac dyplomowych. Pozytywnymi elementami systemu są wdrożone procedury i podejmowane działania projakościowe, które umożliwiają budowanie kultury jakości, są w pełni skuteczne i zorientowane na doskonalenie programu kształcenia, ocenę realizacji efektów kształcenia, a w szczególności podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w obszarze oceny i doskonalenia programu kształcenia oraz udziału w powyższych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych przejawia się podczas stosowania narzędzi umożliwiających interesariuszom ocenę i wpływ na realizowany program i warunki kształcenia, a także dostęp do informacji.

Wizytowana Jednostka zapewnia publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwościach dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów. Wydział Nauk Społecznych skutecznie wykorzystuje wyniki oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

Z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami, nauczycielami akademickimi, władzami jednostki, a także osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż w wizytowanej jednostce prawidłowo funkcjonuje system upowszechniania informacji o programie i procesie kształcenia.

W ocenie Zespołu PKA poprawne jest dokumentowanie działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, w szczególności opracowanie raportów z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Monitorowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, z badań przeprowadzonych wśród studentów i absolwentów oraz z oceny realizacji efektów kształcenia, a także systematyczne omawianie tematyki związanej z poprawą jakości kształcenia oraz doskonaleniem programu kształcenia realizowanego na ocenianym kierunku.

Przedstawiciele studentów uczestniczą w procesie monitorowania, projektowania i zatwierdzania programów studiów. Kompleksowa zawartość strony Internetowej zapewnia publiczny dostęp do informacji, natomiast przejrzystość przekazywania informacji wymaga dopracowania. Dzięki zastosowaniu dostosowanych do studentów form komunikacji, przepływ informacji w wizytowanej jednostce jest oceniany przez studentów bardzo wysoko.

Dobre praktyki -

Zalecenia

Podjąć wspólnie ze studentami prace nad opracowaniem zbioru informacji które powinny być na stronie internetowej

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 1.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 1.2.Obsada zajęć dydaktycznych
- 1.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń o przynależności do minimum kadrowego

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że 9 nauczycieli akademickich zaproponowanych przez władze Wydziału Nauk Społecznych WSH w Radomiu spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów. Wydział posiada minimum kadrowe na studiach I stopnia na kierunku zarządzanie – profil ogólnoakademicki.

W Raporcie samooceny podano szczegółowe informacje na temat dorobku naukowego, doświadczenia dydaktycznego i praktycznego, współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz uczestnictwa w konferencjach wskazanych do minimum pracowników oraz informacje o posiadanych stopniach, zainteresowaniach naukowych i prowadzonych zajęciach pozostałych nauczycieli zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku. Lektura tych dokumentów pozwala stwierdzić, że kadra naukowo-dydaktyczna reprezentuje właściwe dla ocenianego kierunku specjalności naukowe. W grupie 57 pracowników zaangażowanych w proces kształcenia – 2 profesorów, 4 doktorów habilitowanych, 26 doktorów, 25 magistrów – dominują posiadający dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych dyscyplinach nauki o zarządzaniu i ekonomia. Ich badania naukowe i publikacje koncentrują się na takich zagadnieniach jak: konsumpcja, rynek pracy, etnocentryzm, kryzysy krajowe i międzynarodowe, zarządzanie przedsiębiorstwem, funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw, zarządzanie personelem, kompetencje menedżerskie, systemy motywacji, finanse publiczne, finanse samorządowe, komunikacja marketingowa, PR. Dorobek pracowników naukowych związanych z dziedziną nauk prawnych obejmuje zagadnienia prawa administracyjnego, prawa energetycznego, prawa międzynarodowego. Oprócz wymienionych pracowników proces dydaktyczny, zgodnie z jego potrzebami wspierają lektorzy oraz nieliczni reprezentanci nauki o polityce, psychologii, socjologii, matematyki, informatyki. Dorobek kadry prowadzącej zajęcia na kierunku zarządzanie jest kompleksowy, gdyż obejmuje zarówno specjalistów w dziedzinie nauk ekonomicznych, jak i prawnych i w odpowiednich dyscyplinach, do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia. Kompleksowość ta zapewniona jest również poprzez udział w kadrze specjalistów umożliwiających nabywanie przez studentów umiejętności analitycznych z zakresu podstawowych metod statystycznych czy badań marketingowych, jak również odniesień do przypadków z zakresu prawa. Oceniając różnorodność dorobku naukowego kadry trzeba zauważyć że wśród nauczycieli z dorobkiem z zakresu nauk o zarządzaniu są osoby specjalizując się w działach takich jak zarządzanie kadrami, zarządzanie projektami, jakością, przedsiębiorstwem, finansami, co pozwala na ofertę specjalności kształcenia. Zatem dorobek naukowy kadry umożliwia realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia.

W grupie zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego nauczycieli akademickich znajduje się 4 samodzielnych nauczycieli akademickich (1 profesor doktor habilitowany nauk prawnych, 1 doktor habilitowanych nauk prawnych, 2 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych) i 5 doktorów (1 doktor nauk prawnych, 4 doktorów nauk ekonomicznych). Dorobek naukowy 6 reprezentantów nauk ekonomicznych lokuje się głównie w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, do której odnosi się większość efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów. Dorobek jednej osoby mieści się w dyscyplinie ekonomia (szara strefa, system podatkowy, finanse), co realizuje wymóg reprezentacji dla efektów zaliczonych do dyscypliny ekonomia. Dorobek dwóch osób mieści się w dyscyplinie prawo.

Dla 7 zaliczonych do minimum pracowników WSH stanowi podstawowe miejsce pracy.

Kadra prowadząca zajęcia stosuje różnorodne metody dydaktyczne i wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, wykorzystuje nowe technologie oraz metody zorientowane na zaangażowanie studentów jak praca w grupach, studia przypadków co można było zaobserwować podczas hospitacji.

Zespołowi Oceniającemu udostępniono prawidłowo prowadzoną dokumentację hospitacji zajęć dydaktycznych. W arkuszu hospitacji oceniano wykładowców według 7 kryteriów: temat

zajęć, cel zajęć, metody, środki dydaktyczne, tok zajęć, treść zajęć, stosunek wykładowcy do studentów. O wysokich kompetencjach dydaktycznych ocenianych pracowników świadczą wysokie oceny ogólne zajęć, brak uwag krytycznych i zaleceń. Potwierdzają to także hospitacje zajęć przeprowadzone przez członków Zespołu Oceniającego. W opinii ZO należy podjąć działania przygotowania kadry do szerszego stosowania w dydaktyce oprogramowanie EPR i CRM.

Kadrę nauczycielską wizytowanego kierunku cechuje otwartość i gotowość do pomocy studentowi w każdej sytuacji. Studenci wyrażają pozytywne opinie na temat kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku, a w szczególności ich starania w przekazywaniu wiedzy studentom w sposób praktyczny i na przykładach z własnego doświadczenia zawodowego.

4.2

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku zarządzanie w pełni respektuje zasadę zgodności dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich z treściami merytorycznymi prowadzonych przedmiotów.

Dorobek naukowy pracowników podlega systematycznej ocenie, a ich kompetencje dydaktyczne są potwierdzone dyplomami, certyfikatami, udziałem w prowadzeniu zleconych szkoleń i kursów.

Bezpośredni związek prowadzonych przez pracowników badań naukowych z modułami ich zajęć dydaktycznych i deklarowanymi efektami kształcenia występuje przykładowo w odniesieniu do przedmiotów: Trening personalny, Komunikacja społeczna, Negocjacje i mediacje, Podstawy teorii organizacji i zarządzania, Ochrona własności intelektualnej, Metody i techniki zarządzania, Finanse, Zarządzanie jakością, Zasoby ludzkie w organizacjach, Seminarium licencjackie.

Poszczególni pracownicy prowadzą zajęcia z 1-3 przedmiotów, w wymiarze 30-200 godzin dydaktycznych rocznie. Prowadzenie wykładów i seminariów powierzane jest pracownikom samodzielnym i doktorom. Magistrzy prowadzi ćwiczenia i lektoraty.

Na ocenianym kierunku nie są prowadzone zajęcia dydaktyczne w oparciu o e-learning. Platforma pełni jedynie rolę wspomagającą proces dydaktyczny.

4.3

Polityka kadrowa prowadzona jest w sposób zapewniający właściwy dobór kadry, jej rozwój i doskonalenie. Kadra pozyskiwana jest w miarę pojawiających się potrzeb dydaktycznych. Dzięki temu minimum kadrowe nie jest zagrożone, wyrażane rozwiązania motywują nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej poprzez system nagród (stypendiów), dofinansowanie udziału w konferencjach naukowych i szkoleniach oraz organizację konferencji, szkoleń, w których bezpłatnie mogą brać udział nauczyciele akademicy zatrudnieni w WSH. Szczególną formą wspierania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników naukowo-dydaktycznych jest dofinansowanie wyjazdów w ramach programu Erasmus+ i innych form wymiany międzynarodowej. Nagrody (stypendia) przyznawane są przez Kanclerza na wniosek Dziekana, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Rektora. Mogą dotyczyć osiągnięć naukowych, organizacyjnych i dydaktycznych, a także całokształtu dorobku.

W celu doskonalenia zawodowego pracowników w Uczelni organizowane są warsztaty szkoleniowe i metodyczne. W 2017 roku pracownicy mogli uczestniczyć w warsztatach metodycznych poświęconych pracy dydaktycznej z osobami niepełnosprawnymi i w

warsztatach metodologicznych nt. „Standardy przygotowania prac zaliczeniowych przez studentów. Zasady i funkcje oceny studenta”, „Teoretyczne i metodologiczne podstawy badań w obszarze zarządzania”.

Kwalifikacje i osiągnięcia naukowo-dydaktyczne i organizacyjne kadry podlegają ocenie okresowej co 4 lata, ocenie bieżącej poprzez hospitacje i ankiety studenckie. Studenci oceniają w ankietach sposób prezentacji programu zajęć i metod weryfikacji efektów kształcenia, organizację zajęć, zgodność treści zajęć z ich tematem, jasność przekazu, przygotowanie prowadzącego, jego stosunek od studentów, dostępność w czasie konsultacji, inspirację do rozwoju zainteresowań

Raz w semestrze, po sesji egzaminacyjnej przeprowadzana jest ocena nauczycieli akademickich/zajęć dydaktycznych dokonywana przez studentów w formie elektronicznej. Poprzez zalogowanie się do wirtualnego dziekanatu student może ocenić dane zajęcia dydaktyczne. Zbiorcze wyniki ankietyzacji są przekazywane przedstawicielom studentów podczas posiedzenia rady wydziału i poddawane pod dyskusję. W razie zaistniałej potrzeby podejmowane są kroki celem wyjaśnienia niskich ocen uzyskanych przez nauczyciela akademickiego. Podczas spotkania z ZO studenci wyrazili potrzebę przesunięcia daty przeprowadzania ankietyzacji na datę poprzedzającą początek sesji egzaminacyjnej. Studenci uważają, że trudność niektórych egzaminów wpływa negatywnie na ogólną ocenę, niektórych zajęć dydaktycznych, co jest krzywdzące dla nauczycieli akademickich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że liczba pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych na podstawie umów o pracę i umów cywilnoprawnych jest odpowiednia dla realizacji zakładanych efektów kształcenia na I stopniu studiów na kierunku zarządzanie. Kwalifikacje naukowe kadry tworzą łącznie kompatybilny zestaw adekwatny do potrzeb dydaktycznych wynikających z opisu zakładanych do realizacji efektów kształcenia.

Wymagania minimum kadrowego są w pełni zrealizowane. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa.

Zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku prowadzone są przez kompetentnych i posiadających praktyczne doświadczenie nauczycieli akademickich. Polityka kadrowa jest zorientowana na właściwy dobór i rozwój kwalifikacji nauczycieli akademickich oraz rozwój współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą.

Jednostka prowadząca kierunek stosuje skuteczne narzędzie do badania zadowolenia studentów z prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz współpracy z nauczycielami akademickimi. Wyniki ankietyzacji przekazywane są studentom do wiadomości przez ich przedstawicieli w radzie wydziału.

Dobre praktyki

Zalecenia

Przygotowanie kadry do szerszego stosowania w dydaktyce oprogramowanie EPR i CRM.

Zaleca się rozważenie przeprowadzania oceny zajęć dydaktycznych przed sesją egzaminacyjną.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Na uczelni funkcjonuje Rada Pracodawców powołana zarządzeniem Rektora (57; 20-09-2011 - w późniejszych dokumentach jest nazywana Radą Programową Pracodawców). Sformułowanym w zarządzeniu celem Rady Pracodawców jest wykorzystanie sugestii przedstawicieli pracodawców przy opracowywaniu programów kształcenia i organizacji procesu dydaktycznego. Podczas wizytacji udało się potwierdzić realizację tego celu na poziomie funkcjonowania całej uczelni. Studenci mają możliwość odbywania praktyk w podmiotach współpracujących z Uczelnią w ramach rady Programowej Pracodawców.

Uczelnia dysponuje charakterystyką profili działalności podmiotów, z którymi współpracuje w realizacji programu studiów, w których studenci odbywają praktyki zawodowe na kierunku zarządzanie. Mając na uwadze fakt, że wizytowany kierunek miał profil ogólnoakademicki pozytywnie należy ocenić fakt zapisu w sylabusie do praktyk zawodowych punktu 11 dotyczącego treści kształcenia: „W czasie realizacji praktyk zawodowych student powinien zbierać materiały do napisania pracy dyplomowej. Gromadzenie materiałów musi być oparte o plan zatwierdzony przez prowadzącego seminarium dyplomowe (promotora). O zbieraniu materiałów student informuje kierownika jednostki, w której jest realizowana praktyka”.

Podczas ostatniego spotkania Rady Programowej Pracodawców (18-11-2017) na 22 obecne osoby, siedem reprezentowało podmioty zewnętrzne, w tym dwa sektor prywatny.

Na spotkaniu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego podczas wizytacji obecnych było 23 reprezentantów podmiotów współpracujących z WSH. Efekty współpracy z pracodawcami w pozytywny sposób przekładają się na dodatkowe możliwości rozwoju kwalifikacji przez studentów oraz zdobywania doświadczeń. Uczelnia przy udziale Biura Karier organizuje szkolenia z szeroko pojętej przedsiębiorczości, uruchamiania działalności gospodarczej, dokumentów aplikacyjnych. Organizowane wizyty studyjne u pracodawców, wspólne konferencje, spotkania praktyków ze studentami pozwalają na poszerzenie wiedzy o sposobie funkcjonowania firm z różnych branż i o różnej wielkości. Jeden z uczestniczących w spotkaniu pracodawców wskazywał na duży potencjał kształcenia studentów wielojęzycznych (szczególnie języki ukraiński, rosyjski, angielski) w budowaniu przewagi konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw prowadzących interesy na wschód od polskiej granicy.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia podejmuje działania antycypujące zmiany społeczno-gospodarcze, w tym w zakresie współpracy z pracodawcami. Planowane przekształcenia kierunku na profil praktyczny zakłada – w opinii kierownika Biura Karier – ścisłą współpracę z pracodawcami w zakresie rozwiązywania konkretnych problemów związanych z funkcjonowaniem danego zakładu pracy. Relatywnie duży udział studentów ukraińskojęzycznych i rosyjskojęzycznych może stanowić silny impuls do rozwijania specjalności związanych z zarządzaniem wielokulturowymi kadrami, prawem międzynarodowym, zarządzaniem przedsiębiorstwem prowadzącym interesy międzynarodowe. Kontakty z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego mają wpływ na koncepcję kształcenia co jest widoczne w budowaniu zbioru efektów kształcenia dla powstającego profilu praktycznego kierunku zarządzanie. Ponadto czerpanie tematyki dla prac dyplomowych z praktyki zarządczej jest już stałym elementem procesu dyplomowania.

Dobre praktyki

Interesujący i wartym rozwinięcia rozwiązaniem jest opublikowanie na stronie WHS w zakładce „Staże i praktyki” prezentacji instruktażowej nt. praktyk „instrukcja krok po kroku”.

Zalecenia

Kryterium 6. Umieździarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Nauk Społecznych zapewnia studentom kierunku zarządzanie możliwość uczenia się języka angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego. Studenci studiów pierwszego stopnia mają 120 godz. lektoratu (studia niestacjonarne) i 175 godzin (studia stacjonarne). Weryfikacja osiągniętych kompetencji językowych odbywa się za pomocą kolokwii i egzaminu końcowego na poziomie B2. W kształceniu umiejętności językowych szczególne znaczenie przypisano przygotowaniu studentów do posługiwania się i rozumienia tekstów w języku angielskim w dziedzinie zarządzania. Oprócz lektoratów w każdym semestrze studenci mają możliwość skorzystania z oferty przedmiotów do wyboru w języku angielskim. W roku akademickim 2017/2018 lista wykładów do wyboru w języku angielskim obejmuje następujące przedmioty:

semestr zimowy:

LEGAL, ECONOMIC AND SOCIAL ASPECTS OF EUROPEAN INTEGRATION:

- Human Resources Management on the international market,
- European and International Commercial Law,
- Institutions and European Union Sources,
- Security Problems in the European Union,
- Pedagogical challenges in the modern world,
- Intercultural Communication in Europe,
- Economic policy in the European Union,
- International Marketing,
- Development of Information Technology in UE,
- Polish for beginners,

semestr letni:

EUROPEAN UNION AND GLOBAL ECONOMY:

- Corporate Social Responsibility in the European Union,
- International Business Administration,
- Cyber threats and security of Informatic Systems,
- Global Financial Markets,
- International Relations in current world,
- Psychology in the management of international organizations,
- Regional Policy in the European Union,
- Social aspects of Integration Process in Europe,
- Telecommunications and promotion in the modern world,
- Polish for beginners.

Zespół Oceniający pozytywnie ocenia możliwość wyboru jednego przedmiotu w języku obcym. Zdaniem Zespołu celowe byłoby jednak takie zmodyfikowanie programu kształcenia, aby każdy student miał w programie studiów co najmniej jeden obligatoryjny przedmiot prowadzony i egzaminowany w języku angielskim. Doskonaleniu umiejętności komunikowania się w językach obcych dobrze służy zapewnienie studentom możliwości udziału w organizowanych przez WSH cotygodniowych spotkaniach pn. Tandem Language Evening oraz spotkaniach prowadzonych w języku angielskim ze studentami z zagranicy biorącymi udział w programie Erasmus+ oraz studentami z Ukrainy, Białorusi i innych krajów.

W umieździarodowieniu procesu kształcenia ważne miejsce zajmuje uczestnictwo studentów w międzynarodowej wymianie w ramach programu Erasmus+. WSH ma zawartych

170 umów z uczelniami zlokalizowanymi w 22 krajach. Studenci i pracownicy mogą więc odbywać studia, staże i praktyki za granicą. Każdy stypendysta Erasmusa+ ma zagwarantowane zaliczenie okresu studiów zrealizowanego w uczelni partnerskiej wedle przyjętego Porozumienia o programie studiów albo praktyki odbywanej w zagranicznej instytucji. Oznacza to uznanie zagranicznego okresu studiów lub praktyki za równoważne w stosunku do okresu studiów lub praktyki w kraju. Z programu wymiany międzynarodowej rocznie korzysta 5-7 studentów kierunku zarządzanie.

Dużą i stale rosnącą grupę studentów obcokrajowców stanowią Ukraińcy. Uczelnia zapewnia im kurs języka polskiego oraz udział w różnych integracyjnych spotkaniach.

W ramach internacjonalizacji procesu kształcenia WSH utrzymuje współpracę z licznymi ośrodkami akademickimi i firmami prywatnymi zlokalizowanymi w 22 krajach Europy. Liczba zawartych umów o współpracy zwiększyła się z 30 w roku akademickim 2012/2013 do 175 w roku 2017/2018, co świadczy o dynamicznym rozwoju internacjonalizacji procesu kształcenia.

Współpraca międzynarodowa obejmuje badania naukowe, wymianę doświadczeń dydaktycznych, organizowanie międzynarodowych konferencji. WSH jest partnerem (wspólnie z Międzynarodową Szkołą Biznesu w Lublianie oraz Litewskim Uniwersytetem Nauk Stosowanych) przy realizacji projektu w ramach Akcji 2. Erasmus+ „Wspieranie nauczycieli w kształceniu skoncentrowanym na studencie”. W ramach tego projektu w sierpniu 2016r. grupa studentów wraz z wykładowcami wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej w Słowenii poświęconej podsumowaniu wyników przeprowadzonych badań.

Uczelnia współpracuje ze Wschodnioeuropejskim Narodowym Uniwersytetem im. Lesi Ukrainki w Łucku (Ukraina), Utena Kolegija (Litwa), Lwowskim Instytutem Zarządzania (Ukraina) oraz Rosyjską Akademią Pedagogiczną przy organizacji międzynarodowych konferencji naukowych, co korzystnie wpływa na jej wizerunek w europejskiej przestrzeni edukacyjnej. W ostatnich latach były to konferencje organizowane we współpracy ze Wschodnioeuropejskim Narodowym Uniwersytetem im. Lesi Ukrainki w Łucku. W 2017 roku Międzynarodowa Konferencja „Problemy bezpieczeństwa we współczesnym świecie” i „Międzynarodowa konferencja Trzeci poziom oświaty w Ukrainie”, w 2013 r. Międzynarodowa Konferencja „Problemy europeizacji – wybrane aspekty prawne, administracyjne i pedagogiczne”.

Podczas spotkania z ZO studenci potwierdzili, że mają zapewniony pełen zasób informacji potrzebnych do wzięcia udziału w programach mobilności. Studenci podczas spotkania z ZO wyrazili pozytywne opinie na temat oferty językowej oraz poziomu prowadzonych zajęć na wizytowanym kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program kształcenia oraz uczestnictwo kadry akademickiej w międzynarodowej współpracy sprzyjają internacjonalizacji procesu kształcenia. Program studiów umożliwia studentom wybór języka obcego, uczestnictwo w lektoratach, zdobycie umiejętności językowych na poziomie B2, doskonalenie znajomości języka przez udział w wykładach do wyboru w języku angielskim i wykładach profesorów z zagranicy, uczestnictwo w imprezach integracyjnych ze studentami z zagranicy, wyjazdy w ramach programu Erasmus+. Studenci kierunku zarządzanie mają stworzone możliwości odbycia międzynarodowych praktyk oraz wymiany międzynarodowej, lecz sporadycznie z nich korzystają. W internacjonalizacji procesu kształcenia ważną rolę pełni także atrakcyjna oferta kształcenia dla studentów zagranicznych, głównie z Ukrainy. Wielu nauczycieli akademickich jest przygotowanych do prowadzenia zajęć w języku angielskim. Wyjazdy pracowników i konferencje zagraniczne umożliwiają udoskonalenie i wzbogacenie procesu dydaktycznego.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Wprowadzenie do programu obowiązkowego przedmiotu z egzaminem w języku obcym.
2. Dalsza intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia kształcenia poprzez aktywizację i dofinansowanie wyjazdów zagranicznych studentów i pracowników, angażowanie wykładowców z zagranicznych uczelni, organizowanie praktyk w korporacjach międzynarodowych.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

WSH w Radomiu posiada infrastrukturę dydaktyczną i naukową w pełni dostosowaną do potrzeb kształcenia na kierunku zarządzanie. Składa się ona z 4 budynków stanowiących własność uczelni, dogodnie usytuowanych w centrum Radomia. W budynkach tych o łącznej powierzchni 6090m² znajduje się:

- 8 auli z 1137 miejscami,
- 13 sal ćwiczeniowych z 448 miejscami,
- 5 laboratoriów i pracowni komputerowych z 128 stanowiskami,
- 1 laboratorium kryminalistyczne z 26 miejscami,
- biblioteka z czytelnią,
- pomieszczenia administracji, szatnie, recepcje, zaplecze socjalne.

Pomieszczenia dydaktyczne mogą pomieścić jednorazowo 1739 studentów, co umożliwia prowadzenie wszystkich zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w tym samym czasie (na kierunku zarządzanie studiuje 254 studentów).

Wszystkie obiekty są komfortowo wykończone, posiadają nowoczesne, nowe wyposażenie zapewniające bardzo dobre warunki do nauki. Wykładowcy mają do dyspozycji wysokiej klasy sprzęt multimedialny: projektory, komputery, telewizory, odtwarzacze DVD, tablice multimedialne i systemy nagłośnienia. Urządzenia te pozwalają na praktyczne i nowoczesne realizowanie programu studiów. Sale audytoryjne, pracownie oraz laboratoria wyposażone są w sprzęt audiowizualny i multimedialny, takich firm jak: Apple, IBM- Lenovo, Dell, JBL, Cisco. Zaplecze informatyczne stanowią także drukarki, skanery, kserokopiarki, aparaty i kamery cyfrowe.

Laboratoria komputerowe wyposażone są w nowoczesne komputery.

Laboratorium nr 1 wyposażone jest w nowoczesne komputery typu AIO z ekranem dotykowym i zainstalowanym najnowszym systemem operacyjnym Microsoft – Windows 10 w wersji Professional. Do dyspozycji pozostaje także sprzęt firmy CISCO, który wykorzystywany jest do przygotowania studentów do pracy z dużymi sieciami LAN i WAN oraz do egzaminu CCNA.

Laboratorium nr 2 wyposażone jest w komputery klasy PC oparte o procesory Intel Core i5 oraz w urządzenia pomiarowe, które są wyposażone w interfejsy umożliwiające podłączenie ich z komputerem a co za tym idzie są przygotowane do wymiany informacji oraz eksport wyników bezpośrednio do programów, w których można takie dane przetwarzać.

Laboratorium nr 3 wyposażone jest w komputery Apple iMac z najnowszymi systemami operacyjnymi w/w firmy: MacOS X ElCapitan i Sierra. Do dyspozycji jest także drukarka 3D Da Vinci 1.0 3 in 1 firmy XYZ Printing wraz ze skanerem 3D oraz możliwością podłączenia modułu grawerowania laserowego.

Laboratorium nr 4 wyposażone jest w komputery klasy PC z zainstalowanym systemem operacyjnym Microsoft Windows 7 w wersji Professional.

Pracownia komputerowa K2 posiada stanowiska klasy PC z zainstalowanym systemem operacyjnym Windows XP w wersji Professional. W pracowni tej prowadzone są zajęcia w zakresie ECDL oraz podstawowych zastosowań informatyki.

Uczelnia posiada bardzo zróżnicowane i nowoczesne oprogramowania, dzięki przynależności do organizacji wykorzystujących pakiet oprogramowania firmy Microsoft - MSDN Alliance oraz Microsoft Imagine. W skład zainstalowanego w laboratoriach oprogramowania wchodzi systemy operacyjne firmy Microsoft w wersjach Home i Professional takie jak Microsoft Windows XP, 7, 8, 8.1, 10, systemy serwerowe: Microsoft Server 2003, Microsoft Server 2008R2, Microsoft Server 2012R2. Oprócz tego w laboratoriach zainstalowane są systemy operacyjne innych producentów jak MacOS X ElCapitan czy Sierra firmy Apple oraz różne dystrybucje systemu Linux. W skład oprogramowania dostępnego dla studentów i wykładowców wchodzi także pakiety biurowe: Microsoft Office, Libre Office, Open Office, MS Project, MS Visio, pakiety bazodanowe: MS Access, MS SQL, My SQL, oprogramowanie dla firm: CDN Optima, Subiekt GT, Rachmistrz GT, Rewizor GT, Płatnik, system Baseline.

W Uczelni istnieją kioski multimedialne. Są to nowoczesne dotykowe stanowiska informacyjne, dzięki którym za pośrednictwem sieci Internet każdy może korzystać ze strony internetowej Wyższej Szkoły Handlowej, uczelni partnerskich, Wirtualnego Dziekanatu czy poczty e-mail (każdy student ma założone swoje konto). Jest to doskonały sposób na kontrolowanie spraw związanych ze studiami. Daje także możliwość komunikowania się studentów z wykładowcami i administracją Uczelni. Na terenie Uczelni studenci mają bezpłatny dostęp do szerokopasmowego Internetu korzystając z sieci bezprzewodowej WiFi. Studenci podczas spotkania z ZO poinformowali, że jednostka na bieżąco uzupełnia i modernizuje wyposażenie infrastrukturalne. Na terenie jednostki prowadzącej wizytowany kierunek znajduje się stołówka, w której studenci mogą zjeść posiłek. Budynek oraz sale dydaktyczne dostosowane są do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Studenci mają wyodrębnione miejsce, w którym mogą realizować projekty w grupie.

7.2

Biblioteka WSH bezpośrednio podlega Rektorowi uczelni, a jej działalność określa Statut. Zgodnie ze Statutem przy Bibliotece działa Rada Biblioteczna jako organ doradczy i opiniotwórczy Rektora w sprawach organizacji i funkcjonowania Biblioteki.

Księgozbiór Biblioteki obejmuje około 22 000 woluminów. Studenci oraz pracownicy mają dostęp do publikacji między innymi z zakresu: rachunkowość i finanse, zarządzanie zasobami ludzkimi, coaching i przywództwo, marketing, zarządzanie organizacjami, prawo w gospodarce, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, metody i techniki zarządzania, controlling, przedsiębiorczość, zarządzanie ryzykiem, sprawozdawczość i analiza finansowa, informatyka w zarządzaniu, ekonomika i organizacja przedsiębiorstw, finanse przedsiębiorstwa, zarządzanie projektami, zarządzanie jakością, statystyka, matematyka, komunikacja społeczna, negocjacje i mediacje, ochrona własności intelektualnej, teoria organizacji i zarządzania, ekonomia.

Zakup podręczników odbywa się przede wszystkim na podstawie wykazów literatury w sylabusach. Literatura zgromadzona w bibliotece odpowiada zaleceniom wykładowców ujętym w sylabusach przedmiotów oraz dziekanów poszczególnych wydziałów. Pozycje literaturowe

zalecane w sylabusach przedmiotowych znajdują się w bibliotece w odpowiedniej liczbie. Studenci mogą zgłaszać w bibliotece zapotrzebowanie na poszczególne tytuły poprzez wypełnienie fiszki i zostawienie jej w specjalnie do tego przygotowanej urnie.

Oprócz literatury Biblioteka gromadzi zbiory multimedialne w postaci płyt, dyskietek, kaset, a także oferuje studentom i pracownikom dostęp do prestiżowych elektronicznych czasopism naukowych, bibliograficznych i pełno tekstowych baz danych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki (EBSCO Elsevier, Web of Science, Wiley, Nature & Science, Springer, Scopus, Legalis). Ponadto, studenci mają dostęp do elektronicznej czytelnicy e-booków – podręczników i czasopism naukowych z zakresu ekonomii, zarządzania, prawa, informatyki, bezpieczeństwa i in. Studenci mają możliwość korzystania z serwisu ze wszystkich komputerów na terenie uczelni oraz z domowych komputerów po zalogowaniu się do sieci (kod dostępu do pobrania w Bibliotece).

Obsługa użytkowników Biblioteki jest w pełni skomputeryzowana. Biblioteka posiada zainstalowany katalog on-line SOWA.

W Czytelnicy znajduje się zbiór czasopism bieżących oraz księgozbiór podręczny (słowniki, leksykony, encyklopedie). Prenumerata bieżąca obejmuje 36 tytułów czasopism, w tym wszystkich ważnych czasopism naukowych z dziedziny ekonomii, zarządzania, finansów, prawa i in. przydatnych dla studentów i pracowników ocenianego kierunku.

W celu zwiększenia dostępu studentów do literatury naukowej Biblioteka współpracuje w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych z licznymi bibliotekami szkół wyższych w Polsce. Biblioteka jest czynna od wtorku do soboty w godzinach 8.00-16.00 co w opinii ZO powinno zostać rozszerzone o godziny od 16-19 .

W bibliotece znajduje się stanowisko komputerowe dostosowane do osób niedowidzących i niedosłyszących.

7.3

W WSH prowadzony jest stały monitoring warunków w jakich przebiega proces kształcenia. Przed rozpoczęciem semestru do prowadzących zajęcia wysyłane jest zapytanie dotyczące zapotrzebowania na podręczniki, sprzęt i oprogramowanie potrzebne do prowadzenia zajęć. W oparciu o te informacje powstaje lista niezbędnych zakupów, plan rozwoju i modernizacji bazy. W roku akademickim 2016/2017 wymieniono na nowe komputery w pracowni komputerowej, w której studenci kierunku zarządzanie mają możliwość zapoznania się z najnowszymi programami – systemami wspomagania zarządzania firmą. W pozostałych laboratoriach rozbudowano pamięć RAM w komputerach, co umożliwia ich wykorzystanie do symulowania rzeczywistych warunków pracy w systemach klasy CRM czy ERP. Aktualizacji do najnowszych wersji uległy systemy operacyjne w laboratoriach. Wymieniono także komputery w aulach, by prowadzący wykłady mieli możliwość korzystania z najnowszych dostępnych na rynku technologii.

Działania te mają na celu systematyczny rozwój i doskonalenie infrastruktury w trosce o jak najwyższą jakość kształcenia. Sale ćwiczeniowe wyposażono w tablice multimedialne. Cyklicznie prowadzone są szkolenia nauczycieli akademickich z zakresu ich obsługi i zastosowania dydaktycznego w nauczaniu różnych przedmiotów.

Jednostka prowadząca wizytowany kierunek pozyskuje i analizuje opinie studentów z oferowanej infrastruktury za pomocą ankiety. Wyniki ankiet są przedstawiane na Radzie Wydziału, poddawane pod dyskusję oraz w miarę możliwości wprowadzane do planu rzeczowo-finansowego na rok następny.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, jaką dysponuje Wydział Nauk Ekonomicznych do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa i w pełni umożliwia

realizację zakładanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne są wyposażone w odpowiedni sprzęt i urządzenia multimedialne ułatwiające realizację procesu dydaktycznego. Sprzęt komputerowy udostępniony studentom na terenie jednostki jest odpowiednim wsparciem w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Jednostka posiada oprogramowanie wspierające kształtowanie umiejętności praktycznych studenta.

Baza wykorzystywana w procesie kształcenia jest stale modernizowana i rozwijana. Nowoczesny sprzęt multimedialny i audiowizualny oraz oprogramowanie w laboratoriach komputerowych pozwala na kształcenie umiejętności studentów przydatnych w warunkach cyfryzacji zarządzania.

Biblioteka dysponuje dużym księgozbiorem, licznymi egzemplarzami podręczników i skryptów zalecanych w sylabusach, dostępem do baz Wirtualnej Biblioteki Nauki i aktualnych czasopism naukowych. Zasoby biblioteki są odpowiednie do kształtowania założonych efektów kształcenia.

Zbiory Biblioteki są systematycznie rozwijane, Uczelnia przeznacza na ten cel 20.000 zł rocznie.

Budynki WSH są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Biblioteka jest dostosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami.

Dobre praktyki

Zalecenia

Upowszechnić wykorzystanie oprogramowania systemów CRM i ERP pozwalających na symulowanie rzeczywistych warunków zarządzania.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1

System stypendialny jest przejrzysty, a kryteria wnioskowania są dostępne dla studentów na stronie internetowej jednostki. Przedstawiciele studentów są członkami komisji stypendialnych i nie zgłaszają żadnych nieprawidłowości przy wydawaniu stypendiów. Na kierunku zarządzanie działa jedno koło naukowe tj. Koło Młodych Menadżerów. Przedstawiciele koła naukowego podczas spotkania z ZO zreferowali ostatnie działania, które skupiały się na prowadzeniu badań naukowych m.in. na temat egocentryzmu Polaków ocenianego przez studentów z Ukrainy, polityki społecznej w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami na Ukrainie oraz badanie stylów kierowania stosowanych przez menadżerów w mieście Radom. Przedstawiciele koła poinformowali również o licznych wyjazdach na szkolenia i konferencje związane z zarządzaniem. Samorząd studencki otrzymuje kompleksowe wsparcie, w tym finansowe władz jednostki w podejmowanych inicjatywach mających na celu integrację środowiska akademickiego. Członkowie samorządu są zadowoleni ze współpracy z władzami jednostki. Przedstawiciele studentów poza opiniowaniem programów studiów angażują się w działania mające na celu integrację społeczności akademickiej. Przedstawiciele kół naukowych oraz samorządu wypowiadają się pozytywnie na temat współpracy z władzami uczelni. Każda inicjatywa zgłoszona przez studentów jest dogłębnie analizowana i w miarę możliwości

realizowana. Przedstawiciele studentów poinformowali, że podczas każdego posiedzenia Rady wydziału władze pytają się o ich zadowolenie z funkcjonowania jednostki oraz o potencjalne możliwości rozwoju wsparcia systemu opieki nad studentami. W jednostce prowadzącej wizytowany kierunek działa biuro karier, które wspiera studentów w poszukiwaniach jednostek, w których studenci mogą odbyć praktyki zawodowe oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W pierwszym semestrze studiów organizowane jest spotkanie informacyjne nt. procesu poszukiwania oraz zaliczania praktyk zawodowych, w trakcie którego studenci są informowani również o wymaganiach, które muszą spełnić. Biuro karier kilka razy w semestrze organizuje spotkania z przedstawicielami jednostek gospodarczych, dzięki którym studenci mogą łatwiej znaleźć pracę. Dodatkowo Biuro karier organizuje szkolenia z zakresu prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych, pisania CV oraz organizuje spotkania z doradcą zawodowym. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek umożliwia studentom oraz motywuje ich do osiągnięcia dodatkowych efektów związanych z kierunkiem zarządzanie. Z informacji uzyskanych od studentów wynika, że jednostka średnio raz na dwa tygodnie organizuje dodatkowe możliwości rozwoju dla studentów kierunku zarządzanie. W ostatnim okresie studenci kierunku zarządzanie mieli możliwość uczestniczenia w wizycie studyjnej w firmie Samsung, w Najwyższej Izbie Kontroli oraz w szkoleniu nt. prezentacji danych w Głównym Urzędzie Statystycznym prowadzonym przez przedstawicieli Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto studenci kierunku zarządzanie mają możliwość uczęszczania na kurs przygotowawczy do egzaminu z języka angielskiego LCCI. Studenci wiedzą, w jaki sposób mogą wnieść zażalenie, ale nie spotkali się z sytuacją, w której musieliby prosić władze jednostki o reakcję za pomocą oficjalnego pisma. Uczelnia każdą sytuację traktuje z należytą starannością i dąży do rozwiązania problemu bez potrzeby wnoszenia zażalenia. Trudności pojawiają się niezwykle rzadko, dlatego studenci podali tylko jeden przykład sytuacji, w której mieli pewien problem z prowadzących zajęcia dydaktyczne. Po zawiadomieniu władz jednostki o zaistniałej sprawie, sytuacja została wyjaśniona. Nauczyciele akademicy informują studentów o zaplanowanych godzinach konsultacji na pierwszych zajęciach dydaktycznych. W opinii studentów są one dostosowane do potrzeb zarówno studentów studiów niestacjonarnych, jak i studentów studiów stacjonarnych. Wiedza przekazywana studentom na przedmiocie *seminarium dyplomowe* jest dla nich zrozumiała i niezbędna do opracowania pracy dyplomowej spełniającej wymagania określone przez wewnętrzne regulacje jednostki. Zdaniem studentów obsługa administracyjna działa prawidłowo i efektywnie. Pracownicy administracji są kompetentni, potrafią skutecznie pomóc studentowi w jego problemie oraz są życzliwi. Poziom satysfakcji studentów z warunków studiowania jest badany za pomocą ankiety. Nauczyciele akademicy są zapoznawani z zakresem możliwości dostosowywania form prowadzenia zajęć oraz oceniania studentów z niepełnosprawnościami. W ostatnim semestrze jednostka zorganizowała szkolenia dla nauczycieli akademickich nt. metod i sposobów dostosowywania metod kształcenia i weryfikacji efektów kształcenia oraz sposobów obchodzenia się z osobami z różnymi upośledzeniami umysłowymi. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek informuje nauczycieli akademickich o potrzebie zwrócenia uwagi na szczególne potrzeby studentów z niepełnosprawnościami. Proces rekrutacji na kierunek zarządzanie przewiduje identyfikowanie indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Na wniosek studenta, istnieje możliwość przydzielenia studentowi ze szczególnymi potrzebami asystenta, który ma wspierać studenta w codziennych problemach w funkcjonowaniu na terenie jednostki.

8.2

Strona internetowa jednostki dostarcza studentom kompleksowych informacji o formach wsparcia jakie mogą otrzymać. Opis procedury zaliczania praktyki zawodowej, wraz z wzorami potrzebnej dokumentacji dostępna jest na stronie internetowej jednostki oraz u

opiekuna praktyk. Dokładny opis form oraz kryteriów otrzymania stypendium znajduje się na stronie internetowej jednostki. Wszystkie wzory dokumentów potrzebnych w procesie wnioskowania o stypendium student może znaleźć na stronie internetowej jednostki. Studenci mają możliwość wypełnienia ankiety oceny zajęć dydaktycznych, nauczycieli akademickich, infrastruktury oraz obsługi administracyjnej. Wyniki prowadzonych badań są przedstawiane i poddawane pod dyskusje podczas posiedzenia Rady Wydziału, w której biorą udział przedstawiciele studentów. Jednostka prowadząca wizytowany kierunek na bieżąco reaguje na zgłaszane przez studentów potrzeby i nowe propozycje form wsparcia w procesie uczenia się. Podczas spotkania z ZO studenci poinformowali, że po pierwszym roku studiów zostali poproszeni o przeprowadzenie analizy SWAT studiowanego kierunku. Wyniki zostały przez jednostkę głęboko przeanalizowane i w ostatnim roku akademickim, na podstawie zgłaszanych przez studentów potrzeb jednostka wprowadziła do programu studiów przedmiot *Przedsiębiorczość i wejście na rynek pracy* oraz przedmiot *Trening personalny*, zmniejszyła liczbę godzin zajęć dydaktycznych na ostatnim semestrze studiów tak, aby student mógł poświęcić więcej czasu na pisanie pracy dyplomowej oraz przychyliła się do prośby studentów o zwiększenie ogólnej liczby ćwiczeń. Dzięki staraniom władz jednostki studenci kierunku zarządzanie uzyskali możliwość korzystania z akademika. Ponadto jednostka prowadząca wizytowany kierunek udostępniła studentom dodatkowe pomieszczenie, w którym studenci mogą prowadzić dodatkowe zajęcia tanecznie czy też organizować spotkania koła naukowego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci wizytowanego kierunku wyrażają pozytywne opinie na temat systemu motywowania i wspierania ich w osiąganiu efektów kształcenia. System stypendialny motywuje studentów do osiągania lepszych wyników w nauce. Nauczyciele akademicki są otwarci i gotowi pomagać studentowi w procesie uczenia się. Indywidualne podejście do studenta, system stypendialny oraz doświadczenie praktyczne nauczycieli akademickich wspiera studentów w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Zasady zaliczania praktyk są publicznie dostępne i zrozumiałe dla studentów. Jednostka bada opinie studentów w zakresie wsparcia w procesie uczenia się. System wsparcia studentów z niepełnosprawnościami identyfikuje szczególne potrzeby w procesie uczenia się i wspomaga ich realizację.

Dobre praktyki

Brak.

Zalecenia

Brak.

5 Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny Jest to pierwsza ocena PKA

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności

